

KP

19

K Y R K P R E S S E N

TORS DAG 17 SEPTEMBER. NR 19/2020

**Han tog reda på
hur svenskarna
dog i covid-19**

Sidan 8

**Helande upplevelse
att ta tillbaka
samiska språket**

Sidan 2

**Att se en avliden
människa ger
viktig kunskap**

Sidan 20

GICK FRÅN MÖRKER TILL MIRAKEL

Sidan 22

**Romandebut om en måsinvasion
och en olycklig familj** Sidan 18

**AMANDA AUDAS-KASS: Jag
valde en mindre dröm** Sidan 3

**Som mest utlämnad tappade
jag min finska** Sidan 19

TOG TILLBAKA SAM

Mari Valjakka gläds över att som samepräst kunna bidra till att de samiska språken går vidare till en ny generation – något som inte var självklart när hon själv växte upp.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

När Mari Valjakka studerade teologi i Helsingfors visste hon att hon ville flytta norrut när hon blir präst – men hon kunde inte drömma om att hon skulle återvända till sina hemtrakter i Ivalo som samepräst.

– Här är det ofta så att när man får en tjänst har man den resten av livet. Men kyrkoherden gick i pension och sameprästen blev vald till ny kyrkoherde. När jag fick höra att jobbet som samepräst blir

ledigt visste jag genast att det var min plats.

I början kände hon sig nervös – hur skulle folk ta emot henne efter att hon varit borta i så många år? Skulle de fortfarande se henne som en av dem?

– Ingen vill känna sig avvisad i sina egna hemtrakter. Det har så stor betydelse att ens egna godkänner en som herde. Men när jag väl började tog alla emot mig så fint och det kändes verkligen som att komma hem.

I höst blir det fem år sedan hon började jobba som samepräst i den samiska hembygden – i Enare, Utsjoki, Sodankylä, Vuotso och Enontekiö.

– Jag rör mig över hela området när det behövs en präst som talar samiska.

I Enareområdet finns tre olika samiska språk: skoltsamiska, nordsamiska och enaresamiska. Nordsamiskan är det viktigaste arbetsspråket och har flest talare. Men man försöker också uppmärksamma de övriga språken i vardagen.

– Kyrkan i det här området jobbar mycket för att hålla liv i språken och se till att de som talar dem kan betjänas på sitt eget språk.

Det är arbetsdrygt för de församlingsanställda eftersom de ofta själva översätter och tar fram material på de samiska språken.

– Visst är det mycket arbete ibland, men samtidigt är det också belönande att se att språket lever och förs vidare från en generation till en annan.

För ett år sedan kom en ny bibelöversättning på nordsamiska.

– Känslan när jag för första gången fick hålla i hela Bibeln på nordsamiska som ett fysiskt exemplar var otrolig.

Översättningen tog trettio år att genomföra. Nordsamiskan talas i både Finland, Norge och Sverige och bibelöversättningen har haft en stor betydelse för skriftspråket.

– Ett av målen var att berika det samiska språket. Den tidigare översättningen hade ganska många lånord från norskan.

Det har funnits tider när samiskan inte varit ett önskvärt språk i kyrkan, men Valjakka säger att kyrkan genom historien haft en stor betydelse för utvecklingen av de samiska skriftspråken.

ISKAN

»Samiskan är världens bästa språk för att tala om naturen och livets gång här i norr.«

– Även om kyrkan varit en del av majoritetskulturen och inte alltid gjort rätt har det ändå länge funnits präster som främjat samiska språk och kulturer. För många av dagens samer är kyrkan väldigt viktig och en kär plats.

Fast kyrkan genom tiderna varit inblandad i händelser som inte ger upphov till stolthet är ett gemensamt drag hos kyrkorna i det samiska området att man numera vill göra bättring.

– Min tjänst är också ett exempel på det här arbetet och på att kyrkan vill möta människor på deras modersmål och på det språk som de vill använda när de talar om andliga frågor.

PROFILER Mari Valjakka

Är samepräst i Enare med omnejd. **Växte upp** i Ivalo i Enare kommun. **Har** två hundar.

Gemenskap mellan ursprungsfolk

Mari Valjakka är skoltsame men lärde sig inte tala samiska som barn, en upplevelse som hon säger att hon delar med många i sin generation – i synnerhet med dem som kommer från de minsta språkgrupperna.

– När jag gick i skolan som barn var samiskans ställning väldigt annorlunda. Då förde man inte alltid språket vidare från en generation till en annan. Man tänkte att barnen kommer att klara sig bäst på majoritetsspråket och att samiskan kanske blir ett hinder för dem.

Först i vuxen ålder har hon lärt sig nordsamiska som också blivit hennes arbetsspråk.

– Att lära mig, eller som vi ofta säger här: ta tillbaka språket, var en helande upplevelse. Språklösheten och den enrothet som den för med sig är vanlig bland unga vuxna här. Att ta tillbaka språket var oerhört viktigt för min egen identitet som same.

Att lära sig tala släktens språk är betydelsefullt för många. Det kan till exempel innebära att man kan tala med äldre släktingar på deras eget modersmål.

Nordsamiskan ligger närmare Mari Valjakkas hjärta än alla andra främmande språk hon lärt sig, och den har också blivit ett känslospråk.

– Samiskan flyter inte alltid så bra när man ska tala om vissa urbana saker, men den är världens bästa språk för att tala om naturen och livets gång här i norr.

Hon började med att lära sig nordsamiska eftersom den gav henne möjlighet att möta den största språkgruppen i församlingen. Nordsamiskan hjälper henne också att förstå enaresamiska.

– Senare har jag också fått möjlighet att lära mig grunderna i skoltsamiska. Den skiljer sig ganska mycket från de båda andra samiska språken i det här området.

Mari Valjakka är ordförande för Kyrkornas världsråds grupp för ursprungsfolk. Gruppen ger henne inblick i hur andra ursprungsfolk har det.

– Den är en källa till kärlek och en viktig resurs. Vi utbyter erfarenheter och diskuterar gemensamma frågor.

Vissa frågor är universella för ursprungsfolken, oavsett om de bor i arktiska områden, Sydamerika eller Stillahavsregionen.

– Vi förenas alla av en stark kärlek till naturen och en stor respekt för skapelsen. Att vi bär ett gemensamt ansvar för att bruka och vårda skapelsen blir tydligt i nästan allt som vi gör, till exempel i våra böner.

Ursprungsfolken delar också oron för hur framtiden ser ut för den egna kulturen och det egna språket.

– Jag hoppas att ursprungsfolkens röst kommer att höras mer i kyrkorna i framtiden.

INKAST

AMANDA
AUDAS-KASS

En mindre dröm?

ÄRDU ungdomsledare här? frågar kvinnan som stiger in i min hall.

– Nej, inte ens nästan, svarar jag.

Och tackar tyst min skapare för att hon inte steg in fyrtio sekunder tidigare. Då hade jag nämligen vandrat omkring i samma hall i bara underkläder.

Det visar sig att kvinnan ska använda församlingens projektor och hon behöver hjälp med att få igång den. Hon gick – helt rimligen – in i prästgården där församlingens kansli finns, men hon gick samtidigt också in i den byggnad där min familjs hem finns. Och när hon öppnade ytterdörren möttes hon av ett hav av skor och ryggsäckar och tänkte – igen helt rimligen – att hon kommit till församlingens ungdomslokal. Och att personen som mötte henne var en ungdomsledare.

Jag tackar min skapare en gång till för de där fyrtiosekunderna. Fatta vilket märkligt möte det skulle ha blivit om kvinnan hade trott att hon befann sig i församlingens ungdomslokal och att ungdomsledaren vandrade omkring där i behå och trosor.

MEN HAVET av skor och ryggsäckar – det kan faktiskt lura mig själv ibland också. När jag vadar fram bland mina barns och deras kompisars skor och ryggsäckar och kepsar och jackor på eftermiddagarna så vet jag att det finns massor med liv i mitt hem och det var faktiskt allt jag någonsin drömde om när vi flyttade in i prästgården. Jag ville ha en prästgård mitt i byn, full av liv. Visst kostar det livet att brödet ibland tar slut snabbare än jag hade räknat med och ibland kostar det att någon har glömt ett smörpaket och/eller en ost på köksbordet. Och när jag för en stund sedan köpte äpplen så köpte jag fler än vi egentligen behövde så att en av våra stammisar inte ska bli utan när jag åker på arbetsresa i slutet av veckan.

»Får man välja en mindre dröm?«

ENGÅNG i tiden flyttade vi till Helsingfors med en stor dröm om en församling. En annan gång i tiden flyttade vi till en prästgård i en landsortsförsamling med en helt annan dröm. En dröm som stundvis har känts betydligt mindre än den första drömmen, och det har jag kämpat med. Får man välja en mindre dröm?

Samtidigt har egentligen alla mina drömmar stadigt blivit allt mindre. Eller rättare sagt: de drömmar som jag någon gång drömde och tyckte att var stora har vittrat sönder och andra drömmar har blivit de jag faktiskt strävar efter. Idag drömmer jag inte längre om att leva ett stort liv, jag drömmer om att leva ett litet liv på ett stort sätt. Och när jag snavar över ett par skor utan att ha en aning om vems de är så vet jag att jag lever min dröm. Och just det tackar jag min skapare för. Ännu mer än för de där fyrtio sekunderna.

Amanda Audas-Kass är modersmålslärare och för tillfället finlandssvensk läsambassadör.

FOTO: KYRKANS BILDBANK/AARNE ORMIO

Så placerar sig biskoparna i äktenskapsfrågan

Tidningen Kotimaa frågade alla biskopar hur de tycker att kyrkan borde greppa äktenskapsfrågan. Bakgrunden är biskopsmötets brev om att främja en respektfull diskussion i äktenskapsfrågan, där sex olika modeller som kyrkans äktenskapssyn och vigselpraxis kunde följa i framtiden beskrivs.

De som stöder kyrkans nuvarande äktenskapssyn är biskop **Seppo Häkkinen** i S:t Michels stift, Lappobiskopen **Simo Peura** och Uleåborgsbiskopen **Jukka Keskitalo**. Av dem kan Peura och Keskitalo – med hänvisning till ett eventuellt avgörande i högsta förvaltningsdomstolen – tänka sig den kompromissmodell enligt vilken präster har samvetsfrihet att viga par av samma kön.

Ärkebiskop **Tapio Luoma** och biskopen i Tammerfors stift **Matti Repo** anser att just alternativet att ge präster samvetsfrihet att viga är att föredra. Helsingforsbiskopen **Teemu Laajasalo** och **Kaarlo Kalliala**, biskop i Åbo ärkestift, menar i sin tur att det skulle vara bäst om kyrkan hade två officiella äktenskapsbegrepp, ett traditionellt och ett könsneutralt. Motiveringarna för dessa alternativ handlar om vad som anses vara den bästa möjligheten att hålla ihop kyrkan.

Biskop **Bo-Göran Åstrand** och Esbobiskopen **Kaisamari Hintikka** skulle båda vilja att kyrkan omfattade ett könsneutralt äktenskapsbegrepp, samtidigt som präster som inte anser sig kunna viga par av samma kön garanteras samvetsfrihet. Kuopio stifts biskop **Jari Jolkkonen** svarade inte på frågan.

EMELIE WIKBLAD

Kronoby kyrka. FOTO: ARKIVBILD

Tre sägs upp i Kronoby

Samarbetsförhandlingarna som inleddes i Kronoby församling i augusti har avslutats, meddelade kyrkoherde **Anders Store** i ett pressmeddelande förra veckan.

Kyrkorådet i Kronoby församling, som består av tidigare Nedervetils, Terjärvs och Kronoby församlingar, har beslutat att personalstyrkan minskas med 3,3 årsverken. Det motsvarar cirka 135 000 euro i årliga verksamhetskostnader.

Församlingen säger upp en kantor, en kanslist på deltid och en församlingsmästare. En diakonitjänst på deltid lämnas obesatt.

SOFIA TORVALDS

Präster granskas

Det hör till det normala att domkapitlen behöver behandla eventuella domar mot präster. Det som nu uppdagats är att informationen om domarna inte nått fram.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

Helsingin Sanomat gjorde i augusti en granskning av hur domkapitlen hanterar fall där präster dömts för brott.

– I Borgå stift har vi överlag ett gott utgångsläge med tanke på att granskningen hittade endast ett fall under den tioårsperiod som synades, säger biskop **Bo-Göran Åstrand**.

Det fallet delgavs inte domkapitlet av domstolen, utan informationen nådde domkapitlet på andra vägar. Helsingin Sanomats granskning har också visat att domstolarna inte fullgjort sitt uppdrag att informera domkapitlet om präster som åtalas eller döms.

– Kyrkolagen har stadganden om att domstolarna ska underrätta domkapitlet när en präst åtalas eller har dömts till straff för tjänstebrott eller till frihetsstraff. Det har de missat, säger Borgå stifts lagfarne assessor **Lars-Eric Henricson**.

Men fall där en präst i församlingstjänst begår brott brukar ändå inte passera under radarn.

– Försummelser i tjänsten brukar inte gå oss förbi. Och det behöver inte alltid handla om något som gått till domstol. Det kan också handla om till exempel arbetsskyddsärenden som vi tar tag i i ett tidigare skede, innan de hinner gå till domstol, säger Henricson.

Sedan Helsingin Sanomat publicerade sin granskning har ärkebiskopen fört diskussioner med representanter för domstolsväsendet.

– Nu är det domstolsväsendets sak att se över sina rutiner, säger Henricson.

Personalstöd också i vanliga fall

Domkapitlet är arbetsgivare för stiftets präster. Det är i den rollen som domkapitlet tar ställning till eventuella åtgärder som behövs om en präst blir dömd. Det här gäller uttryckligen präster eftersom övriga församlingsanställda inte har domkapitlet utan församlingen som arbetsgivare.

– Men i samhället överlag överväger arbetsgivaren vilka åtgärder man ska vidta då åtalet gällande en anställd leder till en straffrättslig dom i rätten. Det gäller såväl präster som andra grupper av anställda, oberoende av arbetsgivare, säger Henricson.

Också biskop Bo-Göran Åstrand jämför med det övriga samhället och påminner om att en präst har samma rättsskydd som alla andra medborgare.

– I ett fall där en präst på ett eller annat sätt brutit mot lagen är det samhällets domstol som mäter ut straffet. Domkapitlet kommer

inte med en dom nummer två.

Att domkapitlet ändå behöver få vetskap om eventuella domar mot präster beror enligt biskopen på att man behöver kunna göra en bedömning av situationen. Domkapitlet vill se om det finns något som antyder att brottet kan få konsekvenser för prästens nuvarande arbete.

– Det innebär inte att vi automatiskt avsätter präster som blir dömda för brott. Men domkapitlet ska titta på om prästen efter brottet längre har de förutsättningar som behövs för att på ett trovärdigt sätt göra det här jobbet. Det beror ju på vilken typ av brott det handlar om, säger Åstrand.

Vid behov kan man ta till andra åtgärder. De kan till exempel handla om att prästen

»Domkapitlet kommer inte med en dom nummer två.«

inte mer än andra

Enligt kyrkolagen ska domstolen meddela domkapitlet om en präst om en präst åtalas eller blir dömd för ett brott. FOTO: ARKIV/ANDREAS LUNDGREN

Lagfarne assessorn Lars-Eric Henricson och biskop Bo-Göran Åstrand. FOTO: JOHAN SANDBERG OCH MATILDA SJÖBLOM

avhålls från arbetet under en viss tid, eller om att man sätter in någon form av stödjande åtgärder.

– Jag tycker att kopplingen mellan domstol och domkapitel är bra om den fungerar. Men nu har vi det konkreta problemet att fallen inte behandlas likadant överallt, beroende på om informationen från domstolarna gått fram till domkapitlet eller inte. Prästerna har

inte blivit jämlikt behandlade, säger Åstrand.

Biskopen har inte själv konkret erfarenhet av att diskutera följderna av en dom mot en präst.

– Men jag kan tänka mig att om en präst har problem som tar sig uttryck i att man gör sig skyldig till brott – som man får en dom för – får man i de fall där det är möjligt för prästen att vara kvar i sitt arbete sätta in konkreta stödjande åtgärder. Sedan gör man en ny bedömning av situationen.

Den här typen av personalstöd gäller inte bara vid eventuella domar, utan domkapitlet jobbar kontinuerligt med personalvård.

– Vi har utvecklat ett fungerande system med sekreterare för personalvård och ett nära samarbete med arbetshälsovården runt om i landet. Vi sätter in resurser där det behövs för både präster och andra församlingsanställda, och jag kan tänka mig att samma system skulle vara fullt tillämpligt i det fall att någon fått en dom.

– Vi är där och vi vill vara där innan någon landar i domstolen. Där skiljer vi oss inte från andra fungerande arbetsplatser.

LEDARE

NICKLAS STORBJÖRK

Corona-suckarnas år

”KAN DET HÄR INTE bara vara över.” Vi sitter på ett planeringsmöte när hon drar en djup coronasuck över alla de praktiska utmaningar – både privata och professionella – som det senaste halvåret fört med sig. Många av oss har säkert tänkt den tanken många gånger de senaste månaderna: kan det här inte bara vara över. I en intervju i denna tidning säger Nina Lindfors att hon drömmer om ett coronavaccin och coronamedicin. I en annan artikel säger läkaren Peter Strang, som forskat kring symtom och dödlighet i covid-19 i Sverige, att han tror att vi kommer att ha ett vaccin i januari.

Även om det skulle gå så väl så har vi ett antal månader av coronabeslutsångest framför oss. Det ständiga velandet har blivit en del av vardagen: att hela tiden göra någon form av riskanalys. Å ena sidan har antalet fall av covid-19 hållits på ganska låg nivå i Finland, i synnerhet under sommaren. Ska man lägga lapp på luckan om det under föregående tvåveckorsperiod konstaterats fyra covid-19 fall per 100 000 invånare? Å andra sidan: varje fall av covid-19 kan potentiellt leda till att någon dör.

»Det finns risk för att coronaviruset kommer in som objuden gäst.«

PÅ FONTANA MEDIA, som utöver att ge ut denna tidning också driver ett bokförlag, har vi haft vår del av coronavelande. Vi har till exempel grubblat över den bokturné i Svenskfinland som vi traditionellt ordnat på hösten. I år blev det ingen sådan. Ett tungt vägande skäl var att det skulle bli oerhört svårt och dyrt att reda upp ifall någon i personalen i samband med turnén skulle testa positivt för covid-19. Efter moget övervägande valde vi att ordna ett par mindre och tidsmässigt isolerade diskussionskvällar med aktuella författare. Riskfritt är det aldrig, och i sista hand är det den enskilda besökarens sak att bedöma om man är bekväm med att delta.

Kyrkans central för det svenska arbetet har säkert haft sin beskärda del av riskanalytisk kamp när man övervägt om man ska ordna kyrkodagar i Mariehamn i november. Nu blir det kyrkodagar, om än i nedbantad form, i första hand för ålänningarna själva. Dörren står fortfarande öppen för deltagare från resten av stiftet, men hur många från fastlandet kommer att våga sig dit? Det kan tyckas vara ett ganska djärvt beslut att ordna kyrkodagar när det finns en risk för att coronaviruset kommer in som en objuden gäst. Man kan kanske fråga sig om det överhuvud taget är värt att ta risken när evenemanget på grund av de rådande omständigheterna knappast kan fylla sin stiftsamlade funktion.

Nicklas Storbjörk är ansvarig redaktör på Kyrkpressen.

I maj 2017 såg det ut så här när finlandssvenska ekumeniska kyrkodagar och finska kyrkodagar ordnades i Åbo – då som en del i firandet av reformationens märkesår. FOTO: ARKIV/CHRISTA MICKELSSON

Kyrkodagarna blir av men i mindre format

De finlandssvenska kyrkodagarna i Mariehamn får en annorlunda och mer lokal prägel. Arrangörerna tycker ändå det är viktigt att samlas även under rådande omständigheter.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Coronapandemin har tvingat kyrkodagsarrangörerna att tänka om och anpassa formatet.

– Covid-19 och rådande restriktioner har skapat en osäkerhet som gör att vi inte kan arrangera kyrkodagarna enligt de ursprungliga planerna, säger direktor **Sixten Ekstrand** på Kyrkans central för det svenska arbetet.

Varför har ni ändå valt ordna kyrkodagarna?

– Vi kom rätt snabbt till att det finns ett behov av att samlas och därför valde vi det här mindre formatet.

Kyrkodagarna ordnas 13–15 november i samarbete med Mariehamns församling. Ekstrand säger

att det också lokalt fanns önskemål om att samlas – på ett sätt som går att göra säkert under rådande förhållanden.

Varför inte flytta dem framåt i stället?

– Kyrkan ska inte bara ställa in, utan vi ställer om, säger Sixten Ekstrand och konstaterar att det är kyrkans uppgift att stå vid människors sida också när det pågår en pandemi.

– Vi fortsätter att jobba som kyrka och gör det under de här nya premisserna så gott vi kan.

På det slimmade kyrkodagsprogrammet står samtal och föreläsningar på teman tro och samhälle, gästfrihet och kyrkan som pol och

Sixten Ekstrand. FOTO: ARKIV/CHRISTA MICKELSSON

»Kyrkan ska inte bara ställa in, utan vi ställer om.«

motpol, samt en teaterpjäs, konsert och den televiserade avslutningsmässan.

– Vi hoppas att anställda och förtroendevalda från de åländska församlingarna, och en del deltagare från fastlandet, kommer till kyrkodagarna fastän de ordnas i ett lite mindre format, säger **Mari Puska**, kyrkoherde i Mariehamns församling.

Programmet ordnas i huvudsak i S:t Görans kyrka i Mariehamn, som rymmer max 120 personer när man beaktar säkerhetsavstånd.

– Redan med hundratjugo tror jag det blir riktigt bra kyrkodagar, säger Ekstrand.

Kyrkodagarna ordnas i regel vart fjärde år och brukar vanligen samla mellan 300 och 500 personer från församlingarna i Borgå stift.

Arrangörerna arbetar även vidare med en tanke om att – ifall coronavirusläget då tillåter – kunna förverkliga kyrkodagar för hela stiftet nästa år och bjuda på det program som ursprungligen var planerat.

Nya stiftsfullmäktige sammanträdde

– Vi behövs alla för olika uppgifter, säger Anita Ismark. Stiftsfullmäktiges nya ordförande ser att det omdiskuterade organet har en viktig roll som länk från församlingens golv till domkapitel.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Det nya stiftsfullmäktige som valdes i februari 2020 höll den 3 september sitt konstituerande sammanträde och valde **Anita Ismark** till ordförande och pastor **Yvonne Terlinden** till vice ordförande.

– Det var ett debattglatt stiftsfullmäktige som samlades, ivriga att ta itu med arbetet, konstaterar Anita Ismark.

Stiftsfullmäktige valde **Magnus Engblom** till lekmannamedlem i domkapitlet, till ersättare valdes **Åsa Eklund** och **Marcus Henricson**.

»Vi har en väldigt ambitiös verksamhetsplan och budget för nästa år.«

Två suppleanter – **Jon Lindeman**, kyrkoherde i Finström-Geta församling, och pastor **Sini Aschan** – utsågs till ordinarie medlemmar i stället för de två prästmedlemmar i stiftsfullmäktige som valts till andra uppdrag i stiftet: **Monica Heikel-Nyberg** till prästassessor i domkapitlet och **Robert Lemberg** till tf. stiftsdekan.

Öka församlingskontakten

– Vi haren väldigt ambitiös verksamhetsplan och budget för nästa år, berättar Anita Ismark.

Stiftets verksamhetsplan och budget för 2021 hade domkapitlet godkänt redan i juni, med stöd av undantagslagstiftning under då rådande undantagstillstånd. Att öka lekmännens insats och ansvar i församlingarna är ett av målen i

Anita Ismark tog emot ordförandeskapet med ödmjukhet, och samtidigt med känslan av att ha väljarna i ryggen. I valet samlade hon flest röster bland lekmännen. FOTO: JOHANNA GRANLUND

stiftets verksamhetsplan.

– Vi behövs alla för trivseln och för olika arbetsuppgifter, säger Ismark.

Andra tyngdpunktsområden är att ge stöd när församlingsstrukturer förändras, erbjuda möjlighet till utvecklingsprojekt och andlig fördjupning och att inspirera till miljövårdsåtgärder i församlingarna.

Stiftsfullmäktiges uppgift är att vara en länken från stiftet, biskopen och domkapitlet till församlingarna.

– Jag vill faktiskt att vi ska öka kontakten med församlingarna och församlingsmed-

lemmarna, säger Anita Ismark.

Samarbetar med UK

Stiftsfullmäktige har beslutit inleda ett samarbete med Ungdomens kyrkodagar. Det betyder att representanter från UK beviljas närvaro- och yttranderätt vid stiftsfullmäktige.

Stiftsfullmäktige behandlade också ett initiativ från Ungdomens kyrkodagar 2020 gällande det så kallades Toapasset (Finska: Vessapassi) och beslöt uppmana alla församlingar och samfälligheter i Borgå stift att registrera sina lokaler för toapasset.

Tålamodet tryter – kanske dags att hyra lokal i Borgå

Svenska församlingshemmet i Borgå tillåts förfalla. – Nu måste vi försöka tänka nytt, säger Mats Lindgård. Möjligheten att hyra församlingslokal utreds.

TEXT OCH FOTO: ULRICA HANSSON

Den kyrkliga samfälligheten i Borgå, där den svenskspråkiga sidan är i ständig minoritet, visar inga tecken på att vilja restaurera det svenska församlingshemmet, som är fuktskadat och saknar varmvatten.

Församlingsrådet i Borgå svenska domkyrkoförsamling har nu enhälligt beslutat att tillsätta en kommission som ska utreda möjligheten att hyra en församlingslokal.

– Det har varit en känsla av hopplöshet. Fast vi gjort allt vi kan har det inte vunnit gehör, och fastigheten blir i sämre skick hela tiden. Någon gång måste man försöka tänka nytt och inte köra huvudet mot väggen hur länge som helst, säger kyrkoherden och domprosten **Mats Lindgård**.

Det är tänkt att kommissionen ska försöka arbeta med snabb tidtabell.

»Människor mår helt enkelt inte bra av att inte träffas.«

– Våra anställda har levt i ett ovisst läge i många år. Det ligger i allas intresse att vi kommer vidare.

Just nu är verksamheten och de församlingsanställda utspridda på olika adresser, i svenska församlingshemmet, i finska församlingshemmet och i domprostgårdens fastigheter. Några tankar om läge för eller storlek på hyreslokalen finns inte.

– Det måste vi utreda nu. Domkyrkoförsamlingen behöver något eget som vi kan kalla vårt hem, ett svenskt rum i Borgå, säger Lindgård.

Att hyra lokal går helt i linje med vad kyrkan i stort rekommenderar.

– Det som önskas är att församlingarna lägger mindre pengar på egna fastigheter så att det blir mer över för verksamheten.

Coronatiden har också förändrat hur visserligen på den fysiska arbetsplatsens rymlighet.

– Jag tror att distansarbete som en del av arbetet blir en permanent sak, men i vettiga proportioner. Människor mår helt enkelt inte bra av att inte träffas.

Svenska församlingshemmet i Borgå har fuktproblem och saknar varmvatten.

Att dö i covid-19 svår

Peter Strang har forskat i hur det egentligen gick till när människor dog i covid-19 under vårens epidemi i Sverige. Det visade sig att döden var svårast för de unga och starka. Han ger Finland goda poäng för proaktivt handlande då epidemin bröt ut.

TEXT: **SOFIA TORVALDS** FOTO: **MATILDA SJÖBLOM**

När Sverige i slutet av mars hade börjat få en del dödsfall i covid-19 började journalisterna kontakta Peter Strang. Som professor i palliativ medicin vid Karolinska institutet skulle han svara på frågor om hur det var med de äldre som dog på sjukhem, det som i Sverige kallas särskilda boenden: låg de verkligen där och kvävdes till döds?

– Alla hade ju sett reportagen från intensivvårdsavdelningarna i norra Italien – domedagsbilder. Man trodde ju då – och det var alldeles rimligt i det skedet – att det är likadant för alla som dör i covid-19, särskilt med tanke på att det finns väldigt lite medicinsk kompetens på boendena.

Strang började ringa upp sina kontakter inom vården för att ta reda på hur det var.

– Och då var svaret: det är jättekonstigt med dem som dött hos oss, men det är ungefär som vanliga dödsfall, det har inte alls varit dramatiskt.

Hur gick det ihop? Peter Strang bestämde sig för att forska i saken. I höst har han publicerat två studier, en om symtomen hos dem som dör i covid-19, och en annan om hur ensam man är när man dör i covid-19 – särskilt med tanke på att anhörigas närvaro begränsats så starkt.

– När jag väl satte igång var det uppenbart att det var stor skillnad mellan dem som dött på boenden och dem som dött på sjukhus.

Svårare för de unga och starka

Ganska tidigt visste man att ungefär 85 procent av dem som insjuknar i covid-19 får en ganska mild sjukdom, medan ungefär 15 procent går in i en andra fas som är väldigt problematisk. Av dem hamnar en liten grupp på intensivvården.

– I den första fasen har man hosta, feber och blir trött. De äldre på sjukhemmen är väldigt sköra, och när de insjuknar blir de helt enkelt väldigt trötta, har ingen matlust, tynar bort.

I den här första virusfasen har många på boendena dött. Att de inte haft svåra luftvägssymtom har helt enkelt berott på att sjukdomen inte gått så långt hos dem att de hunnit drabbas av dubbelsidig lunginflammation.

– Och de som haft andnöd har bara haft ”vanlig” andnöd, den är vi vana vid i palliativ vård och kan lindra.

Det är alltså de yngre och starkare patienterna som går in i den andra virusfasen. Den andra fasen har två delar: först får i stort sett alla

Coronapandemin präglar gatubilden i Helsingfors. – Att ha ansiktsmask är definitivt bättre än att inte ha det, säger Peter Strang.

Peter Strang är uppvuxen i Karleby. Han är professor i palliativ medicin och bor i Stockholm. FOTO: ARKIV/ERIKA RÖNNGÅRD

som drabbas av den dubbelsidig lunginflammation. Då behöver de syrgas och kanske också antibiotika. Men vissa drabbas dessutom av en cytokinstorm, en våldsam inflammation i hela kroppen.

– Det är de som hamnar på intensivvården. Och där ser man att även om de sätts i respirator så hjälper det inte alltid, för sjukdomen är inte längre bara en lungsjukdom utan också en hjärt- och njur- och hjärnsjukdom – hela kroppens sjukdom.

Peter Strang frågar sig om en del av dem som insjuknade på boenden kunde ha vunnit på att flyttas till sjukhus och kanske blivit botade.

– Samtidigt finns det risker med att flytta en förvirrad person till en ny miljö. Hur får du en syrgasmask på en förvirrad och kanske aggressiv patient? Med dropp och syrgas räddar du kanske en vecka till, och då får patienten kanske lunginflammation och dör en svårare död. Det är alltså både en medicinsk och etisk utmaning.

are för de starka

»Man ville vara hos den döende, men fick inte.«

visar att man i alla fall försökt på boendena och ibland gjort bra saker med små resurser.

Han tror att en förklaring till att det ser ut så här handlar om att sjukhusen körde med så hårda restriktioner gällande skyddsutrustning. Man måste byta utrustning inför varje rum.

– Särskilt nattetid blev det säkert ett praktiskt hinder: jag hinner inte byta om och nu har jag larm från två rum och är bara en person. I boendena fanns det ingen skyddsutrustning, men man måste ändå gå in.

Påverkar de anhörigas bearbetning

Rent existentiellt tror Peter Strang att det att så många dött ensamma påverkar de anhörigas bearbetning av sin sorg.

– Man ville vara hos den döende, men fick inte. Det är stor skillnad mellan att se någon på Whatsapp eller vara fysiskt i rummet och få hålla någons hand.

Men också sjukdomens slumpmässighet innebär en existentiell utmaning för oss alla.

– Det vore ju enklare om alla som dör i covid-19 var äldre och alla som klarar sig var yngre. Men vi vet att också någon som varit i god form och bara är femtio kan bli jättesjuk. Man kan hamna i en sådan situation att man kommer till sjukhus och får syrgas, men det hjälper inte, man flyttas till intensivvården, man får extremt mycket syrgas och det hjälper inte, man hamnar i respirator och inte ens det hjälper alltid. Det väcker ångest och dödsångest.

Hur ser du på hösten? Tror du att vi kommer att se en andra epidemivåg?

– Jag tror inte att det blir en riktig andra våg, men en tillfällig ökning.

Hur tycker du Finland klarat av corona-epidemin?

– Det som jag tycker Finland hela tiden gjort mycket bättre är att jobba proaktivt, medan Sverige har jobbat reaktivt. Det är en stor skillnad. Finland har jobbat konsekvent och proaktivt, och det tycker jag är en vettig strategi.

Han påpekar att när han gick läkarutbildningen för 40 år sedan var en av de saker man lärde sig att virus är som mest smittsamt dygnet innan och dygnet efter att sjukdomen brutit ut.

– Men om du stannar hemma först när du får symtom – då har du redan hunnit smitta ganska många. I Sverige har det till exempel varit okej för maken till någon som har covid-19 att gå på jobb, så länge den personen inte själv haft symtom. Men då är ju risken ganska hög att den personen själv får smittan.

Hur har du själv undvikit att bli smittad?

– Jag har jobbat mycket hemifrån, vi har verkligen utvecklat det här med att ha möten på nätet. Jag håller avstånd. Jag räknar med att vi kommer att ha ett vaccin i januari. Jag håller ut tills det! Då får vi ett vaccin, och då är väldigt mycket av problemet borta.

Mer ensamma på sjukhus

Men Peter Strang är också kritisk till hur en del av vården gick till. Palliativ vård betyder inte att man låter bli att behandla en infektion. Också cancerpatienter i sjukdomens slutskede behandlas ju om de till exempel får urinvägsinfektion.

– Jag fattar inte varför man plötsligt lade ner alla vapen. Samtidigt tycker jag att debatten varit ganska hatisk – det låter som om ingen gjort något alls.

I studien tittade han på hur många av dem på boenden som fått covid-19 som klarade sig.

– Det visade sig att även bland dem som inte skickades till sjukhus botades 65 procent.

Den äldsta av dem som blev friska var 106 år.

När Peter Strang studerade i vilka omständigheter personer dog i covid-19 förväntade han sig att restriktionerna lett till att betydligt fler än normalt dött ensamma. Så var det också: 38 procent av dem som var intagna på sjukhus hade personal hos sig i dödsögonblicket, medan 52 procent av dem som dog på boenden inte var ensamma när de dog.

– Jag tänkte mig att det skulle finnas mer personal på sjukhus än på boenden och att de som dog på sjukhus därför ofta skulle ha någon hos sig, ändå var det mer personal på plats vid dödsögonblicket på boenden. De här siffrorna

»Finland har jobbat proaktivt, medan Sverige har jobbat reaktivt.«

Frihet, skuld eller bekymmer?

Maarit Lassander tycker att vi borde prata om pengar – och fundera över vårt eget förhållande till dem. Pengar väcker känslor och det lönar sig att försöka förstå varför.

TEXT: **ERIKA RÖNNGÅRD**

Maarit Lassander har funderat på pengar och på hur vi förhåller oss till dem i många år. Hon har jobbat inom hälsovården och förundrat sig över hur sällan man diskuterade hur den ekonomiska situationen påverkar en persons hälsotillstånd – och hur hälsotillståndet påverkar ens ekonomiska situation. Hon hör också till dem som utvärderat experimentet med medborgarlön och sett på hur den påverkade välmåendet.

Lassander är psykoterapeut och nu-

mera diskuterar hon ofta pengar och de känslor de väcker med sina klienter. Hon tycker att det är viktigt att vi identifierar hur vårt eget förhållande till pengar ser ut – är de en källa till frihet eller till bekymmer?

– Det är viktigt att vi inte ser vår relation till pengar som något förutbestämt utan funderar på hur den här relationen har fått sin början – och på hur vi skulle vilja att den såg ut i framtiden.

I sin bok *Rahaviisaus* (ungefär: Pengaklokhed) skriver hon att pengar inte betyder något på egen hand – det som har betydelse är hur vi väljer att använda dem. De kan hjälpa

oss att göra egna livsval.

– Att vi kan göra val enligt våra egna värderingar är en viktig resurs. Men det är också viktigt att komma ihåg att alla inte har ekonomisk möjlighet att välja enligt sina värderingar och att brist på pengar försämrar många människors möjligheter att göra egna val.

Kan man i så fall köpa lycka?

– Det är ingen enkel fråga. Upp till en viss inkomstnivå växer lyckan i takt med att inkomsten ökar.

Det här hänger ihop med att det är väldigt stressande att ha det ekonomiskt kärvat. Men forskningen har visat att efter en viss inkomstnivå – ungefär 7 000 euro i månaden – blir livet inte längre bättre och vi känner oss inte längre mer nöjda eller mer lyckliga trots att inkomsterna ökar.

– Efter det kan man till och med bli mindre nöjd med tillvaron.

När vi pratar om pengar borde vi

Maarit Lassander är psykoterapeut och tar ofta upp frågor om ekonomi med sina klienter. FOTO: PRIVAT

prata om mer än vad som kommer in på kontot i början av månaden och vad som finns kvar i slutet av månaden.

– Pengar och vår inställning till dem påverkar hur vi interagerar med andra människor, de påverkar våra relationer och vårt familjeliv. Många konflikter och mycket vardagsirritation i parförhållanden och familjer handlar i grunden om pengar.

Det rationella idealet gör att vi ofta pratar om pengar på en ytlig nivå och förenklar saker. Vi pratar om inkomster och utgifter och om inkomstnivåer även om ekonomi handlar om mycket mer än siffror.

– Pengar hör ihop med överraskande mycket känslor när man börjar rota i det som finns under ytan.

I sin bok ger hon exempel på hur

den som vuxit upp i en familj där det ofta uppstod gräl om hur pengarna användes själva kan utveckla ångest och obehag både när det handlar om att tjäna pengar och att använda dem. En annan har kanske förknippat barnomens shoppingrundor med glädje och samhörighet och fortsätter i vuxen ålder sträva efter samma känslor genom att köpa saker hen inte behöver. Att använda pengar kan få oss att känna glädje, oro eller skam.

Det talas ofta om att vi ska fatta förnuftiga beslut, men Lassander säger att det är en felaktig uppfattning att vi fattar beslut genom att analytiskt väga för- och nackdelar mot varandra.

– Vi påverkas av vår omgivning, våra erfarenheter och av våra känslor. De här känslorna förstärks också ofta i vår sociala interaktion med andra människor.

Det behöver inte vara en svaghet att erkänna att vi fungerar med hjälp av våra känslor. De hjälper oss att fatta intuitiva beslut och talar om för oss vad som är viktigt för oss och får oss att känna starkt. Att enbart förhålla sig till kalla fakta leder inte nödvändigtvis till att man fattar bättre beslut.

– Ofta tänker vi att känslor är det som rör till vårt beslutsfattande. Men jag skulle snarare säga att om vi inte är medvetna om våra känslor eller försöker värja oss mot dem blir vi aldrig av med dem, oavsett hur mycket vi försöker. Fundera hellre över vad du känner och varför.

Ärdda uppfattningar

Vi ärver vår syn på pengar och ekonomi från en generation till en annan.

– Även om vi inte pratar med barnen om pengar uppfattar de ändå hur vi förhåller oss till dem genom att studera hur vi betar oss.

Därför lönar det sig att tänka över vad man vill förmedla till barnen och till exempel ta med dem till butiken och förklara hur man fattar beslut om vad man ska köpa eller låta bli att köpa.

»Om vi inte är medvetna om våra känslor eller försöker värja oss mot dem blir vi aldrig av med dem, oavsett hur mycket vi försöker.«

Varför pratar vi så lite om pengar och om vår ekonomi?

– Jag tror det hör ihop med att vi känner press att prestera och vara framgångsrika. Idealmänniskan är en person som klarar av att sköta sin ekonomi, men vi glömmer att om man inte pratat om de här sakerna i barndomen och ungdomen lär man sig inte hur det går till.

Det finns studier som visar att skolundervisningen påverkar vår förmåga att sköta privatekonomin ganska lite i jämförelse med det vi lär oss hemma.

– Utgår man från att det hör till att kunna de här sakerna är det lätt tänka att man helt enkelt är dålig om man inte förstår hur man ska göra.

Det sätter igång en ond cirkel av skam – men en oförmåga att handskas med den egna ekonomin leder också lätt till att det till exempel blir svårt att få bostadslån eller till att man tar kostsamma snabb lån.

Ofta tänker vi att negativa känslor kring pengar hör ihop med att inkomsterna inte räcker till, men så behöver det enligt Lassander inte alltid vara.

– Det uppstår problem om samspelet mellan pengar och känslor inte stöder vårt välmående.

– Jag minns en person som alltid blivit belönad för sina insatser med pengar. Hen fick en bild av att framgång och pengar hör ihop. Det ledde till att hen fick svårt att se sitt värde som person bortom det ekonomiska värdet.

Frågan om pengar gäller både vårt privatliv och vårt gemensamma samhälle. Det är inte bara den privata ekonomin som påverkar oss.

– Hur pengarna fördelas i samhället, inkomstskillnader, vad som understöds och vad som byggs – allt det här hör ihop med vårt välmående. Därför kunde vi gärna aktivare ta del i diskussionen om hur samhället använder sina pengar.

Vanliga tankefel

Att se på pengar genom mörka glasögon – inget är någonsin tillräckligt och man försöker hela tiden utöka sitt välstånd. ”Fundera över vad det är som orsakar känslan av att inget är nog, och om det finns någon orsak till att du satsar så mycket tid på att utöka ditt välstånd.”

Att tänka att det är fel tänka på pengar när det finns så mycket annat som är viktigare. ”Pengar i sig själv är inte något bra eller dåligt, utan allt handlar om hur man använder dem. De kan ge oss ökad frihet och möjlighet att hjälpa och stöda andra människor eller den utveckling som man vill se.”

Att undervärdera sina egna förmågor genom att till exempel tänka: Jag kan inte fundera på investeringar, för jag förstår mig inte på sådana saker. ”Det är sällan så, och även om det vore så kan man lära sig mycket om man börjar ta reda på saker.”

Att man undervärderar de upplevelser och känslor som man fått längs vägen. Man undviker att ha med sin ekonomi att göra och gör bara det nödvändigaste, som att betala hyran. ”Jag uppmanar alla att åtminstone intressera sig lite för sin egen ekonomi.”

Att man upplever all konsumtion som något mycket negativt och försöker leva så sparsamt eller ekologiskt som möjligt. ”Det här är inte direkt ett tankefel men det kan bli en risk för det egna välmåendet. Sparsamhet eller ekologiskt leverne kan bli problematiska om man inte identifierar vilka värderingar som driver en. Det är skillnad mellan att göra de sparsamma valen till ett självändamål och att göra dem för att man vill ta hand om miljön och främja hållbar utveckling. Om livet går ut på att spara pengar kan man både gå miste om mycket som är viktigt enligt ens egna värderingar och förneka sig själv livets glädjeämnen.”

STIG-OLOF FERNSTRÖM

Den jobbiga Job

JOB HADE FÖRLORAT ALLT, sina barn, sin egendom och nu satt han och sörjde sitt öde. En hel bok i Bibeln berättar om hans liv.

Några vänner kom på besök. De var gripna av medlidande när de såg Jobs situation. Under sju hela dygn, enligt öst-erländsk sed, satt de hos sin vän utan att säga någonting. Sedan började de förklara hur de såg på hans situation.

De var säkra på att Job måste ha begått någon synd mot Gud och att följden var sådan som de nu såg. Job däremot var av helt annan uppfattning. Det var Gud som behandlade honom orättvist.

En stor del av Jobs bok går ut på dessa oeniga funderingar. Jobs bok, som torde vara den äldsta boken i Bibeln, är samtidigt mycket modern. Många försöker rätta sig efter vad andra anser vara rätt eller fel. Varför plågar Gud mig? Varför anklagar han mig? Situationen känns hopplös.

»Många försöker rätta sig efter vad andra anser vara rätt eller fel. Varför plågar Gud mig? Varför anklagar han mig?«

Och så har vi det förunderliga kapitlet 19. Job har bedömt sin belägenhet: Mina närmaste har gett sig av ... För alla mina vänner är jag avskyvärd ... Varför förföljer ni mig som Gud gör?

MITT I ALLT DET MÖRKA och svåra finns en strålande ljuspunkt: "Men jag vet att min återlösare lever ..." Återlösare, vem är det? En närstående, en släkting, som har rätt och skyldighet att hjälpa. Moselagen har mycket att säga om den institutionen i det gamla Israel.

Job lyckas vända bort blicken uppåt från vardagens plågor. När han plötsligt minns att Gud som står honom nära trots hur det känns, Gud som är hans återlösare, han kan gripa in och hjälpa, då är läget helt annat. "Han ska träda fram över stoftet – som den sista." Han har sista ordet.

"När min sargade hud är borta ska jag kroppsligen se Gud."

Min återlösare är Kristus som har betalat hela min skuld. Jag ska få se honom med egna ögon.

Det längtar jag efter.

Stig-Olof Fernström. Vem är jag? – Skyldig men frikänd. **Jag önskar** att också du skulle känna din återlösare.

SÖNDAG 20.9.2020, Sextonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

vill Jesus säga åt oss att den som tror på Gud inte behöver bekymra sig för allt möjligt. Vår Far tar hand om oss och gör oss fria att koncentrera oss på det som är mest nödvändigt – till exempel att hjälpa våra medmänniskor. Temat är **Guds omsorg**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Kung. 17:1, 8–16

ANDRA LÄSNINGEN

Fil. 4:10–14

EVANGELIUM

Luk. 10:38–42

"Marta, Marta, du gör dig bekymmer och oroar dig för så mycket, fast bara en sak behövs. Maria har valt det som är bäst och det skall inte tas ifrån henne."

Läs mera i
Luk. 10:38–42.

Psalmförlag

510, 905, 913, 932

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

När får jag se dig, Frälsare kär ... (Psb 579).

Bönen är skriven av Stig-Olof Fernström.

SÖNDAG 27.9.2020, Sjuttonde söndagen efter pingst

Nästa söndag

kallas även **lilla påskan** eller **höstens påsk**. Jesus har brutit dödens makt. De som tror på honom har ett hopp som bär över dödens gräns. En gång ska också skapelsen befrias. Temat är **Jesus ger liv**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Joh 19:25–27

ANDRA LÄSNINGEN

2 Kor. 4:7–14

EVANGELIUM

Joh. 11:21–29 (30–31) 32–45

"Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö."

Läs mera i
Joh. 11:21–29 (30–31)
32–45.

Psalmförlag

904, 556, 830, 895

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Skicka era kyrkliga annonser till: annons@kyrkpressen.fi

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Nyfiken på vad som händer på andra håll i Svenskfinland?

Visste du att den här tidningen utkommer i sju olika versioner? Beroende på var i landet tidningen landar i postlådan har de här fyra mittersta sidorna sin egen lokala prägel.

På www.kyrkpressen.fi/lokalt kan du läsa artiklar från andra regioner och församlingar. Ta del av tankar om hopp, en skeppares livserfarenheter, lär känna en nybliven stadsdirektör, läs en berättelse om helande.

På webbsidan hittar du också fler församlingars program och evenemang

DOMPROSTERIET

AGRICOLA

Sö 20.9 kl. 10: Högmässa i Liljendal kyrka

kl. 13: Högmässa i Pernå kyrka

kl. 16: Gudstjänst i Andreaskapellet

Sö 27.9 kl. 13: Högmässa i Lovisa kyrka. Robert Lemberg avskedspredikar. Efter högmässan program i kyrkan. Om du vill hålla ett kort tacktal, kan du anmäla om det till församlingssekreterare Bettina Laaksonen senast 25.9. Högmässan strömmas.

BORGÅ

Sö 20.9 kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan

kl. 15: Konfirmationsmässa i Domkyrkan för konfirmanderna Emsalö

kl. 15: Dopfunten gjord av silversmeden Ru Runeberg tas i bruk i Mikaelskapellet. Medverkande: biskop Bo-Göran Åstrand, Lundgren, Lindholm-Nenonen, Mikael Helenelund

Må 21.9 och 28.9 kl. 9.15–11: Familjecafé

ordnas utomhus. Vi träffas vid Domprostgården och går till Borgbacken. Egen matsäck med om du vill. Vi bjuder på saft och kex.

On-to kl. 10–13: Café Ankaret är öppet, Runebergsg. 24

On 23.9 kl. 13.30: Mariakretsen i Café Ankaret

kl. 17: Missions- och bibelkväll i Café Ankaret; Tillsammans i Herrens tjänst. Besök från SLEF av Albert Häggblom, Tomas Klemets, Brita Jern, David Forsblom och Solveig Nylund. Andakt, sång, mission och bokbord

To 24.9 kl. 14: Kråkökretsen samlas på Sjötorp, Kråkö.

Sö 27.9 kl. 10: Gudstjänst i Kullo bykyrka

kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan

kl. 15: Konfirmationsmässa i Domkyrkan för konfirmanderna Pelling 1 A

To 1.10 kl. 13.30: Missionskretsen i Café Ankaret

kl. 18: Jakten på bibeln, stora salen, Runebergsg. 24; Jakten leds av värdparet Marina Henning och Johnny Holmberg. Inledare är Erik Vikström. Ta gärna med Bibeln (helst Bibel 2000 eller

Svenska Folkbibeln).

Diakonimottagningens nya adress:

Finska församlingshemmet, Lundag. 5. Mottagning endast med tidsbeställning på telefon 019-661 1241 måndag till fredag kl. 9–16.

Ärenden till pastorskansliet: sköts i huvudsak per telefon 019 661 1224 eller 019 661 1223 och per epost borga.dom-kyrkoforsamling@evl.fi.

SIBBO

Mer information: på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenska-forsamling.fi

På grund av covid-19-epidemin: kan de ske förändringar i informationen för alla evenemang och gudstjänster. Följ med information om förändringar på församlingens hemsida.

Sö 20.9 kl. 12: Högmässa i Sibbo kyrka. Temaveckan Alltid sedd.

Ti 22.9 kl. 19: Min kropp mitt tempel i Söderkulla kyrka. Vi stretchar, välsignar och tar hand om våra kroppar. Med Sara George.

On 23.9 kl. 12: Musikandakt i Sibbo kyrka.

Sö 27.9 kl. 10: Högmässa i Söderkulla kyrka. Söndagsskola under en del av mässan.

Ti 29.9 kl. 10: Bönepromenad, start vid Kyrkoby församlingshem. Med Sara George.

On 30.9 kl. 18: Tro, hopp och kärlek. Micaela Röman intervjuar en aktuell person. För detaljer, följ annonseringen på hemsidan.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12
www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Gudstjänster

Gudstjänst: söndagar kl. 10 på Drumsö.

Högmässa: söndagar kl. 12 i Johanneskyrkan. Konfirmation i samband med högmässan 20.9, 27.9 och 11.10.

Veckomässa: onsdagar kl. 18 i Gamla kyrkan.

Gemenskap

Träffpunkt för daglediga: tisdag 22.9 kl. 13 i Högbergssalen. Vi umgås, fikar och behandlar olika teman.

Drop-in-café: tisdag 29.9 kl. 12–13.30 i Johanneskyrkans krypta. Kaffe och gemenskap.

Barnfamiljer

Nallegudstjänst: fredag 25.9 kl. 10 i Johanneskyrkan. En gudstjänst anpassad för barnen med bön, en kort predikan, sång och rörelse.

Församlingen erbjuder musiklek, babyrytmik, öppen gemenskap och familjekvällar för barn i åldrarna 0–5 år. Mer information om alla grupper hittar du på vår hemsida. Om du har frågor kontakta tf. ledare för barnverksamheten Helena Hollmerus (helena.hollmerus@evl.fi).

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

Allsångskvällen Håll masken: torsdag 17.9 och 1.10 kl. 18.30 i Johanneskyrkan. Allsångskväll för nya och gamla körsångare.

Ungdomar & unga vuxna:

Följ @johannesungdom på Instagram. Du kan också kontakta ungdomsarbetsledarna Chrisu Romberg och Ninni Grönroos.

Typ Livet: en podcast för unga vuxna om allt mellan himmel och jord. Podden finns på Spotify och Spreaker.

MATTEUS

Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3
www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus
Gudstjänster

Vi firar högmässa: i Matteuskyrkan på Åbohusvägen 3 varje söndag kl. 10. Efter gudstjänsten serveras kyrkkaffe. Mera information hittar du på församlingens hemsida www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus.

MU-mässa: tillsammans med Matteus ungdomar i Matteuskyrkan varje onsdag kl. 18.00 med kyrkfika efteråt. En lite kortare mässa med mycket musik och bön. Välkommen oberoende av ålder!

Kvällsmässa: i Matteuskyrkan söndagen den 20.9 kl. 18. Kvällens talare är Matteus förska tf. kyrkoherde Helene Liljeström, hon talar kring temat Känn ingen oro. Mässan förrättas av Juho Kankare. Efteråt serveras lätt kvällste. Varmt välkommen!

Barn och familj

Musiklek: tisdagar kl. 10 (1–4 år) och kl. 11 (0–1 år) i Matteuskyrkan. Vi sjunger en halv timme och efteråt finns det möjlighet att umgås över en kopp kaffe. Ingen förhandsanmälan krävs! Ledare: Daniela Stömsholm, kontakt 050-5967769 eller daniela.stromsholm@evl.fi.

Behöver du barnvaktshjälp?: Anställ Matteus pålitliga barnvakter som gått hjälpisutbildningen i församlingen då du behöver gå till butiken eller bara behöver någon som underhåller barnen en

stund. Kontakta Matteus församlings kansli via (09) 2340 7300 eller matteus.fors@evl.fi.

Öppet hus: för skolelever i årskurs 3–6 tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, spel, lek, pyssel, körsång och trevlig samvaro tillsammans med församlingens musikledare Daniela Strömsholm och familjearbetsledare Catarina Bärlund-Palm. Mera information catarina.barlund-palm@evl.fi eller 050-380 3936.

Matteus popkör: fortsätter 15.9! Popkören för årskurs 4–7 samlas i Matteuskyrkan tisdagar kl. 15–30–16.30. Kom med och sjung med musikledare Daniela Strömsholm. Mera info av daniela.stromsholm@evl.fi.

Vuxenverksamhet

Stickklubben: samlas i Matteuskyrkans Olavussal torsdagen 24.9 kl. 11–13. Kom med och sticka sockor åt församlingens yngsta medlemmar eller pyssla med annat handarbete i trevligt umgänge över en kopp kaffe. Välkommen med! **Välkommen på Folkhälsans seniorträff:** till Matteuskyrkans Olavussal torsdagen 1.10 kl. 11–12.30. Gemytlig samvaro och goda diskussioner.

Kaffe på plattan: lördagen den 19.9 kl. 12–14. Vi bjuder på kaffe, te, saft och bulle. Vi erbjuder möjlighet till samtal och förbön utanför Matteuskyrkan (Åbohusvägen 3). Du är också välkommen med och hjälpa till. Kontakta Carita Riitakorpi via carita.riitakorpi@evl.fi eller 050-380 3986.

Matteus Salt: med brunch och diskussion startar lördagen 26.9. kl. 10–12. Matias Gädda håller Bibelundervisning över rubriken ”Var frimodiga – lärdomar från Josua”. Serveringen minimeras och avstånden ökas för att trygga allas säkerhet. Varmt välkommen!

Musik

Aktuell information om Matteus körverksamhet under hösten får du av Niels Burgmann (kyrkokören, VårTon) via niels.burgmann@evl.fi eller 050-566 9418 och av Daniela Strömsholm (barnkören, popkören) via daniela.stromsholm@evl.fi eller 050-5967769.

Hjälp och stöd

Du kan alltid kontakta församlingen anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen. Kontakta diakoniarbetarna Carita Riitakorpi 050-380 3986 eller Mari Johnson 050-380 3976.

PETRUS

Petruskyrkan Skogsbäcksvägen 15
www.petrusforsamling.net
Gudstjänst och gemenskap

Högmässa i Munksnäs kyrka: Varje söndag kl. 10. Söndagsskola för barn. 27.9 Missionshögmässa med Gunilla och Magnus Riska.

Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Söndagar kl. 12. Ingen gudstjänst i Äggelby 4.10.

GRANKULLA

Fest för femåringar

Lördag 19.9 klockan 12–14:

5-årsfest för alla barn som under året fyllt eller fyller fem år i Grankulla kyrka. På programmet står mat, sång, lek, skattjakt, pyssel mm. Förhandsanmälan och mera info: daniela.hilden@evl.fi.

Puls-gudstjänst: Varje söndag i Petruskyrkan kl. 15.30. Puls-gemenskapen är en modern och dynamisk gemenskap centrerad kring Jesus. CoolKidz (7–13) och Barnkyrka (3–6) för barnen.

Festgudstjänst 4.10 kl. 12: Petruskyrkan fyller 40-år vilket firas med en festgudstjänst tillsammans med Oulunkylän seurakunta i Petruskyrkan. Körerna Petrus Vokalensemble och Adoramus, solister Hannu Leskinen och Jaana Hoving medverkar. Delar av kantor Peter Hillis kantat framförs.

Barnfamiljer

Petrus Kidz på Facebook: I facebook gruppen kan du följa med vad som händer i Petrus församling för barn och familjer.

Musiklek: Kom med på en rolig förmiddag med lek, sång och musicerande för er med barn 0–5 år. Efteråt äter vi ett litet mellanmål. Malm kyrka ti kl. 10 och Hagasalen to kl. 10

Barnkören: Kom med och sjung och ha roligt efter skolan. Onsdagar kl. 15 i Petruskyrkan.

Andakt och bön

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: per e-post pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Förbön och Tack: Ti 29.9 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Obs! Ny plats. Stig-Olof Fernström, Bengt Lassus. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09–23407171. Du kan även sända böneämnen per post och e-post, kontaktuppgifter ovan.

Rotad i Ordet: 21.9 kl. 18 i Malm kyrka. Stig-Olof Fernström. Kom med på en resa djupare i Bibel.

Gemenskap

Dagscafé: Andakt, kaffe och litet program 29.9 kl. 13. Jämna veckors tisdag i Petruskyrkan. Mer info av diakonissan Bodil Sandell 0503803925

Gudstjänstgruppen i Munksnäs: 24.9 kl. 18 i Petruskyrkan. Vill du vara med och bygga gemenskapen i Munksnäs gudstjänsten? Den kristna tron handlar i hög grad om att leva i relation till Gud och till varandra. Vi vill tillsammans medvetet försöka fördjupa den gemenskapen. Vi funderar på hur vi upplever att vi kan och vill bidra. Ronny Thylin, ronny.thylin@evl.fi, 050-3803 548

Kurser

Alpha: Alla funderar på livets stora frågor. Alpha är ett tillfälle att utforska livet och tron under 10 kvällar med middag, videoföreläsning och samtal. Kursen är för helt vanliga människor, oberoende av tidigare kunskap eller bakgrund. Tisdagar kl. 18 i Petruskyrkan, start 22.9. Anmälan till Tuomas Metsäranta, tuomas.metsaranta@evl.fi.

Sorgekursen - Vägen vidare: En sex kvällars kurs, varannan onsdag, för alla som förlorat någon, nyligen eller för lång tid sedan. Vi börjar varje kväll

med kaffe/te och tilltugg, ett kort föredrag och möjlighet till samtal i mindre grupper. Kursen är baserad på kristna värderingar men passar bra för alla oberoende av åskådning och var du bor. Start 7.10 kl. 18 i Petruskyrkan. Info: Ronny Thylin.

Körer

Lovsångsgruppen: 29.9 kl. 18. Lovsångsgruppen medverkar på Förbön och Tack-kvällarna kl. 19 samma kväll. Munksnäs kyrkas församlingssal.

Petrus Vokalensemble: Varannan onsdag kl. 19 i Petruskyrkan. För dig som sjungit tidigare i kör. Vi sjunger i stämmor och uppträder ibland. Kontakt: Peter Hilli

Övrigt

Pro Markus församling rf sammankallar till årsmöte 20.9.2020 efter avslutad gudstjänst i Äggelby gamla kyrka, Brofogdevägen 12. Stadseenliga ärenden.

DEUTSCHE GEMEINDE

So 20.9 um 10 Uhr und um 15 Uhr: Konfirmationsgottesdienste (Matti Fischer).

So 27.9 um 11 Uhr: Gottesdienst.

OLAUS PETRI

Lö 19.9 kl 18: Helgsmålsbön. Markku Heikinheimo, orgel.

Sö 20.9 kl 11: Högmässa. Timo Viinikka och Olli Saari.

Lö 26.9 kl 18: Helgsmålsbön. Leevi Lipponen, orgel.

Sö 27.9 kl 11: Högmässa. Timo Viinikka och Olli Saari.

Vår barnverksamhet fungerar tills vidare på distans via Live-sändningar i Facebook-gruppen ”Barn i Olaus Petri”. Tiderna är: tisdagar kl 10 babyrytmik, onsdagar kl 17 musiklek, fredagar kl 10 musiklek.

Kansliet kan nås: må-fre kl 10–12 på numret 050 417 9234 eller olauspatri@evl.fi. Ifall man behöver besöka kansliet så måste man komma överens om det på förhand.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor:

Sö 20.9. Olars kyrka, finska sidan, kl. 15: Konfirmation, Solvalla 4.*

Esbo domkyrka kl. 16.30: Kvällsmässa med medeltida musik. Kira Ertman, präst, Susanna Tollet, renässansflöjter och vevlira, Nina Kronlund och Eeva-Liisa Malmgren, sång.

On 23.9. Södrick kapell kl. 12: Veckomässa.

Lö 26.9. Alberga kyrka kl. 10: Konfirmation, Solvalla 5.*

Sö 27.9. Esbo domkyrka kl. 12.15.

*Antalet gäster är begränsat vid högmässorna med konfirmation.

Handarbetsgruppen Symamsellerna: Vita huset vid prästgården, varannan tisdag, jämna veckor, kl. 16–19. start ti. 29.9. Vi handarbetar för internationell diakoni och mission.

Samlingar för daglediga: start från början av oktober

Familjeklubbar för föräldrar & småbarn: Olars kyrka, svenska sidan, må kl. 14–16 (ny grupp, OBS tiden!) Sång och lek i Sökö kapell, ti 9.30–11.30.

Esbo domkyrkans församlingssgård, on 9.30–11.30.

Imse-Vimseklubben i Mattby kapell, to 9.30–11.30.

Köklax kapell, fre kl. 9.30–11.30.

Programmet består av andakt, sångstund, samvaro, diskussioner och pyssel. Deltagarna har möjlighet att äta medhavd lunch/mellanmål. Vi bjuder på

kaffe, te och något smält ätbart. Kläder enligt väder, klubbarna kan också hållas utomhus. Klubbarna är gratis, ingen förhandsanmälan.

Diakonin stöder och hjälper:

Vi är inte så farliga – ta modigt kontakt per telefon eller e-post: Ann-Christine Wiik, 050 597 3313, ann-christine.wiik@evl.fi, Taina Sandberg, 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi, Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi. Du kan också boka telefotid på webben: <https://asiointi.espoonseurakunnat.fi/home>

Vill du vara med i vår kaffering? Vi ring-er dig tisdag 22.9 och 29.9 kl. 10. Kontakta Taina Sandberg.

Läger för vuxna på Hvittorp 23–25.10:

Vi har kul dagar tillsammans och njuter av det vackra Hvittorp med dess underbara natur. Andakt och trevlig samvaro utlovas dessutom. Vi tankar energi inför den nalkande vintern, både själsligt och humörmässigt. Pris: 60 € för esbobor, 100 € för övriga. Möjlighet att få frikort, vänligen kontakta diakonin innan lägret börjar. Anmälan senast 14.10 till diakoni.esbosvenska@evl.fi eller Ann-Christine Wiik, 050 597 3313.

Esbo svenska församlings kansli. Esbo församlingars servicecentral och regioncentralregistret betjänar tills vidare endast per telefon och e-post.

Mer information om verksamheten: esboforsamlingar.fi, Facebook och Instagram.

GRANKULLA

Lö 19.9 kl. 12–14: 5-årsfest för alla barn som under året fyllt eller fyller 5 år i Grankulla kyrka. På programmet står mat, sång, lek, skattjakt, pyssel mm. Förhandsanmälan och mera info: daniela.hilden@evl.fi.

Sö 20.9 kl. 12: Högmässa, Ulrik Sandell, Barbro Smeds. Kaffe i nedre brasrummet.

Kl. 18: Konsert i Grankulla kyrka. Pa-lestrina: Missa Papae Marcelli. Sång-ensemblen Versio & Ahti Lassila, kontrabas. Programblad 10€ till förmån för katastrofområdet i Beirut via Kyrkans Utlandshjälp.

Ti 22.9 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl. 13: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen, Karin Nordberg, Barbro Smeds. Raisa Lardot, ”Flyktfåglaerna”, en självbiografisk bok.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 15: Ledarutbildning åk 1 i Klubb97, Marlen Talus.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 23.9 kl. 14: Kyrkosyfoeringen i övre salen.

To 24.9 kl. 10–11: Lovsångs- och förböne-grupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

Fr 25.9 kl. 17.30: Andakt för ungdomar i kyrkan, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo, Marlen Talus.

Kl. 18: Ungdomskväll i Klubb 97, Marlen Talus.

Sö 27.9 kl. 12: Högmässa, Daniel Nyberg, Barbro Smeds. Kaffe i nedre brasrummet.

Ti 29.9 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 16: Ledarutbildning åk 2 i Klubb 97, Marlen Talus.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 30.9 kl. 14: Kyrkosyfoeringen i övre salen.

To 1.10 kl. 10–11: Lovsångs- och förböne-grupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

Ljusstöpning: för vuxna i dagklubbens kök lö 10.10 kl. 10. Daniela Hildén, Karin Nordberg. Anmälan senast 2.10: till Daniela Hildén, 050 443 0045.

Må bra-kväll: för vuxna i Sebastos to 22.10 kl. 18–20. Karin Nordberg, Daniela Hildén. Tema: Livets färger. Anmälan senast 15.10: till Daniela Hildén, 050 443 0045.

RETREAT I KRISTEN DJUPMEDITATION

15–18.10.2020: Grankulla svenska församling deltar i retreaten på retreatgården Snoan i Lappvik, Hangö. I kursen ingår övningar i tyst meditation, mässor och tidegärdsböner, möjlighet till personliga samtal och vägledning i grupp. Ledare: Kent Danielsson, präst, författare och utbildad meditationsledare. Församlingen har reserverat 6 av de 12 platser som finns på retreaten. Du som är grankullabo anmäler dig senast 30.9 till församlingkansliet tel. 050 500 7000 eller Arla Nykvist 040 502 9756. Subventionerat pris för grankullabor 100 €. Övriga hänvisas till anmälan via Snoans hemsidor www.snoan.fi

KYRKSLÄTT

Församlingens mässor

Sö 20.9 kl. 12: Mässa i Kyrksläatts kyrka

Sö 27.9 kl. 12: Mässa i Kyrksläatts kyrka
Anmälan till HöstDax öppen 14–27.9. Församlingen höstlovsläger är 12–14.10 på Råfsö. Anmälan och mera information på hemsidan.

Mera information: hittar du på hemsidan.

Kyrkoherdeämbetet betjänar under coronaepidemin endast per telefon eller epost må-to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. 040 350 8213. Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. www.kyrkslattsforsamlingar.fi

TAMMERFORS

Sön 20.9 kl. 11: Högmässa i SvH, Kim Rantala, Anna Arola

Tis 22.9 kl. 10–11.45: Mammor, pappor och barn. Anmälan och förfrågan till barnledare Piu Heinämäki tfn 040 804 8587.

Tis 22.9 kl. 12.30–15: Tisdagsklubben. Vi samlas på skolgården kl. 12.30.

Ons 23.9 kl. 13: Onsdagskaffe i Svenska Hemmet

Sön 27.9 kl. 11: Högmässa i SvH, Roger Rönnerberg, Petra Perttula

Tis 29.9 kl. 10–11.45: Mammor, pappor och barn. Anmälan och förfrågan till barnledare Piu Heinämäki tfn 040 804 8587.

Tis 29.9 kl. 12.30–15: Tisdagsklubben. Vi samlas på skolgården kl. 12.30.

Ons 30.9 kl. 13: Onsdagskaffe i Svenska Hemmet

VANDA

FR 18.9 kl. 18: Bröllopsnatt, Helsing kyrka S:t Lars, Kyrkov. 45, M. Fagerudd.

SÖ 20.9 kl. 10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, Heidi Åberg

SÖ 20.9 kl. 12: Mässa i Taizéanda, Virta-kyrkan/Pikku-Kuohu, Råtorpsv. 8, M. Fagerudd, Heidi Åberg

TO 24.9 kl. 13: Sottungsby-Håkansböle pensionärskrets, Håkansböle kyrka, Håkansbölev. 48.

SÖ 27.9 kl. 10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, A. Paavola, A. Ekberg

SÖ 27.9 kl. 12: Mässa i Taizéanda, Virta-kyrkan/Pikku-Kuohu, A. Paavola, A. Ekberg

SÖ 4.10 kl. 10: Högmässa– Pensio-närernas kyrksöndag och de gamla psalmernas högmässa, Helsing kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, A. Ekberg. Välkommen efter högmässan på kyrkkaffe i Prostgården.

TI 6.10 kl. 10–14: Seniorernas Må bra dag, Virta-kyrkan, Råtorpsv. 8. Mera info Annakatri Aho 050 4645068. Del-tagaravgift 5€ kontant till förmån för Kyrkans Utlandshjälp. Max. 15 deltagare. Anmälan senast 29.9 före kl. 12 till pastorskansliet, 09 8306 262.

Ungdomskväll: onsdagar kl. 18, Bagarstugan, Kurirv. 1

Skribaanmälningen: (för 2006 födda eller tidigare) är öppen vecka 41–42 på www.vantaanriparit.fi. Mera info: jona.granlund@evl.fi.

Barnverksamhet i klubbtrymmet:

Strömfåv. 13, Myrbacka

Dagklubb må, to, fre kl. 9–12

Mammabarngrupp ti kl. 9–12

Pysselklubb ti-on kl. 13–16

Förhandsanm. Mera info Hanna–Mari

Höglund, 050 3414964.

Våra högmässor: från Helsing kyrka S:t Lars kl. 10 strömmas via församlingens YouTube-kanal.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Sö 20.9:

– **Kl. 10:** Högmässa i Ekenäs kyrka, Yli-portimo, Lindroos.

– **Kl. 12:** Högmässa i Snappertuna kyrka, Yliportimo, Aittola.

– **Kl. 18:** Kvällsmässa i Tenala kyrka, Edman, Aittola.

On 23.9:

– **Kl. 16:** Församlingkväll med knytkalas i Bromarvs förs.hem. Wille berättar om sina resor till Mauritius. Ta gärna med något ätbart, församlingen står för kaffe, te och saft.

Sö 27.9:

– **Kl. 10:** Högmässa i Ekenäs kyrka, Lindström, Wikström, Aittola, Nygård.

– **Kl. 12:** Högmässa i Bromarvs kyrka, Lindström, Lindroos.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Sö 20.9:

– **kl. 10.00 Högmässa:** Degerby kyrka. Sjöblom, Orama.

Må 21.9:

– **kl. 13.15–14.45 Pysselklubb för barn i åk 1–6:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Ahlfors.

Ons 23.9:

– **kl. 14.00 Missionssyfoeringen:**

Prästgården. Björklöf.

To 24.9:

– **kl. 9.30–12.00 Familjecafé:** Ute i församlingshemmets lekpark. Väderreser-

vation. Nylund.

Sö 27.9:

– **kl. 10.00 Tvåspråkig högmässa:** Ingå kyrka. Hellsten, Orama.

Ons 30.9:

– **kl. 14.00 Församlingsträff:** Prästgården. Lindell.

To 1.10:

– **kl. 9.30–12.00 Familjecafé:** Ute i församlingshemmets lekpark. Väderreser-

vation. Nylund.

– **kl. 11.30–13.00 Matservering:** 4

€/person, församlingshemmet.

Sköld–Qvarnström.

OBS! Ingå församlings diakonimottag-

ning är stängd tills vidare – ta kontakt per telefon, tel 040–555 2090/Birgitta

Lindell (e-post: birgitta.lindell@evl.fi).
Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Söndag 20.9

– **kl. 10:** Högmässa i S:ta Maria kyrka i Pojo. Pentti Raunio; Åsa Westerlund.

– **kl. 12:** Högmässa i S:ta Katarina kyrka i Karis. Pentti Raunio; Päivi Tiitu.

Söndag 27.9

– **kl. 10:** Gudstjänst i S:ta Maria kyrka i Pojo. Pentti Raunio; Tony Vuorinen.

– **kl. 12:** Högmässa i S:ta Katarina kyrka i Karis. Pentti Raunio; Åsa Westerlund;

Päivi Tiitu. Efter högmässan avsked-

skaffe för Åsa Westerlund i Stora Präst-

gården. Välkommen!

Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

SJUNDEÅ

Högmässa med konfirmation: sö 20.9

kl. 12 i S:t Petri kyrka, Cleve, Lilius, Yli-

talot m.fl.

Babygruppen: må 21.9 kl. 10.30 i Lug-

net, Lilius.

Öppen diakonimottagning: ti 22.9 kl

15.30 i Capella, Ylitalo.

Kören Lågan: ti 22.9 kl.16 i församling-

shemmet, Lilius.

Klapp & Klang: to 24.9 kl. 10 i Postilla,

Kvarnström

Predikogudstjänst: sö 27.9 kl. 12 i S:t

Petri kyrka, Juslin–Sandin, Lilius.

Babygruppen: må 28.9 kl. 10.30 i Lug-

net, Lilius.

Kören Lågan: ti 29.9 kl.16 i församling-

shemmet, Lilius.

Damkören Flamman: ti 29.9 kl. 18.30 i

församlingshemmet, Lilius.

Klapp & Klang: to 1.10 kl. 10 i Postilla,

Kvarnström

www.sjundeaforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Vi väntar på dig som är 2–5 år till dag-

klubben i Virkby kyrka. Klubben träffas

på tisdagar och torsdagar kl. 9–12 om

vi får tillräckligt med anmälningar. Kon-

takta gärna Pia (050 370 6015) eller

Ulrika (050 351 5894).

Sö 20.9. kl. 10.00: Tvåspråkig högmäs-

sa med kaplansinstallation i Lojo S:t

Lars kyrka. Kyrktaxi, kyrkkaffe.

LOJO

Kom med i klubben!

Vi väntar på dig som är 2–5 år

till dagklubben i Virkby kyrka:

Klubben träffas på tisdagar och

torsdagar kl. 9–12 om vi får till-

räckligt med anmälningar. Kon-

takta gärna Pia (050 370 6015)

eller Ulrika (050 351 5894).

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 20.9 kl. 10: Sjösöndagens högmässa i Pargas kyrka, Lidén, Lehtonen. Särskilt välkommen önskas alla sjömän, fiskare och andra som får sin utkomst från havet.

On 23.9 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Lidén, Lehtonen.

Sö 27.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Lidén, Lehtonen.

On 30.9 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Lidén, Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:

Sö 20.9 kl. 17: Kvällsyrka i Nagu församlingshem, Kjell Granström, Eeva Granström, Robert Helin, Outi Ohman.

Må 21.9 & 28.9 kl. 14-16: Kaffestuga för alla i Nagu församlingshem, Kjell Granström, Eeva Granström.

Korpo kapellförsamling:

Lö 26.9 kl. 18: Helgmålsmusik i Korpo kyrka med anledning av att kyrkans orgel fyller 150 år.

Sö 27.9 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 20.9 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka, Lagerroos, Söderlund.

Sö 27.9 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka, Lagerroos, Söderlund.

Iniö kapellförsamling:

Sö 27.9 kl. 13: Predikogudstjänst i Iniö kyrka, Joakim Oldmark.

ÅBO

sö 20.9:

– **kl 11:** Gudstjänstgruppens möte, sakkristian. Gudstjänstgrupp: Jona.

kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Benjamin Häggblom (pred), Liljeström (lit), Juslin. Barnhörna. Gudstjänstgrupp Jona medverkar. Mingel efter högmässan. Kan även ses på www.virtuaalikirkko.fi.

ti 22.9:

– **kl 14.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

– **kl 17.30:** Träff för frivilliga inom flykt- och integrationsverksamheten, Aurelia. Mera information och anmälan per mejl malena.bjorkgren@evl.fi.

– **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 23.9:

– **kl 10-12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem.

– **kl 13-15:** Café Orchidé, Aurelia. "Vi lär känna kantor Christian Juslin". Anmälan 22.9 kl 9-11 per tfn 040-3417460.

to 24.9:

– **kl 9.30-12:** Familjecafé, Aurelia.

fre 25.9 kl 10.30-12: Anhörigvårdarcafé, Kvartersklubben (Henriksg. 9, Åbo).

sö 27.9:

– **kl 11:** Gudstjänstgruppens möte, sakkristian. Gudstjänstgrupp: Ester.

kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Audas (pred), Wikstedt (lit), Danielsson. Barnhörna. Gudstjänstgrupp Ester medverkar. Mingel efter högmässan. Kan även

ses på www.virtuaalikirkko.fi.

må 28.9 kl 14: Missionskretsen, Aurelia.

ti 29.9:

– **kl 14.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

– **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 30.9:

– **kl 10-12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem.

– **kl 12:** Frukostklubben, Kåren (Tavastg. 22). Kjell Wennström "Vad blir det av Åbolands sjukhus?". Anmälan senast 28.9 kl. 15 per mejl tkurten@abo.fi eller sms 045-1255880.

– **kl 13-15:** Café Orchidé, Aurelia.

Anmälan 29.9 kl. 9-11 per tel. 040-3417460

to 1.10 kl 9.30-12: Familjecafé, Aurelia.

Diakonimottagning per telefon: 040-3417460 kl. 9-11 tisdagar och torsdagar kl. 9-11

D-day gör diakonins arbete synligt

På diakonitjänstens dag var diakoniarbetarna ute på stan i Esbo. I sina gröna skjortor delade de ut gröna reflexer till förbipasserande.

TEXT OCH FOTO: **ESBO SVENSKA FÖRSAMLING**

Den första D-dagen, diakonitjänstens dag, firades 2018. Avsikten är att lyfta fram diakoniarbetet i evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Diakoniarbetarna känns igen på sina gröna skjortor med "prästkrag". I år firades D-day 1.9.

Under D-day gläds man över gemenskap och samhörighet, som ger kraft till vardagens arbete. Diakoniarbetarna i Esbo svenska församling var anträffbara i köpcentret Entresse och på Esbo torg. De delade ut gröna reflexer som är bra att ha i väntan på höstmörkret och berättar för intresserade om diakoniarbetet och -utbildningen.

Utmaningar och förändringar

Coronaepidemin har förändrat arbetsformerna och nya utmaningar är att vänta.

– En mer koncentrerad gemensam diakoniverksamhet behövs, konstaterar **Lilli Snellman** som är sakkunnig inom diakoni i Esbo kyrkliga samfällighet. Vi måste kunna dra nytta av vårt specialkunnande och omorganisera strukturerna, fortsätter hon.

Ann-Christine Wiik, ledande diakoniarbetare i Esbo svenska församling, är av samma åsikt som Snellman.

– Coronaepidemin har förändrat arbetsformerna och kommer troligen att

påverka vår verksamhet ännu en lång tid framöver, säger Wiik.

– I Esbo svenska har diakonin satsat på att synas till exempel på Facebook, samtidigt som vi försöker hitta nya sätt att nå de äldre och dem som deltagit i våra samlingar för daglediga. Vi har märkt att klienterna inom diakonin har ökat och i teamet finns en stor iver att hitta nya tillvägagångssätt att nå ännu fler.

Diakonin har bland annat startat en kaffering för dem som känner sig ensamma. Genom att anmäla sig blir man uppringd av diakonen och kan delta i en telefondiskussion tillsammans med andra.

– Förhoppningsvis är det här ett sätt att lite minska på ensamheten för dem som inte ännu kan röra sig fritt i samhället på grund av de hör till riskgrupper, konstaterar Wiik.

Wiik påminner också om att man också numera kan boka en telefon-tid via webben, men att det nog också går att ringa direkt till diakonen, om man inte vill eller kan boka tid via webben.

– Den normala telefonen fungera ännu lika bra som förr, säger hon och ler. Vi är inte så farliga, tillägger hon – ta bara modigt kontakt med oss!

Diakonerna Kirsi Salonen från Espoon tuomiokirkkoseurakunta och Taina Sandberg, Esbo svenska församling, på Esbo torg.

Kontaktuppgifter till diakoniteamet i Esbo svenska församling

Ann-Christine Wiik, 050 597 3313, ann-christine.wiik@evl.fi,

Taina Sandberg, 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi,

Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi.

Bokning av telefon-tid på webben: <https://asiointi.espoon-seurakunnat.fi/home>

Mer information: esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp

Diakon Noora Rajala från Leppävaaran seurakunta dansar prydd med reflexer. FOTO: EIJLA HARJU

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 18.9 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors

Måndag 21.9 Birgitta Strandberg-Rasmus, Nykarleby

Tisdag 22.9 Janne Kütimaa, Tallinn

Onsdag 23.9 Peter Sjöblom, Vörså

Torsdag 24.9 Karl Granberg, Västerhankmo

Fredag 25.9 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors

Måndag 28.9 Monica Lundgren, Borgå

Tisdag 29.9 Amanda Audas-Kass, Kvevlax (reprs från 26.11. 2018)

Onsdag 30.9 Maria Björkskog, Esse

Torsdag 1.10 Jan Tunér, Helsingfors

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 18.9 Cecilia Forsén, Helsingfors

Lördag 19.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 20.9 Guds omsorg. Textläsare: Linda Wahrman och Stefan Vikström.

Måndag 21.9 Håkan Nitovuori, Kvevlax

Tisdag 22.9 Leif Erikson, Vasa

Onsdag 23.9 Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors (repris från 22.2.2019)

Torsdag 24.9 Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors (repris från 8.2.2019)

Fredag 25.9 Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors (repris från 15.2.2019)

Lördag 26.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 27.9 Jesus ger liv. Textläsare: Alexandra och Stefan Äng.

Måndag 28.9 Rea Anner, Helsingfors (repris från 23.6.2014)

Tisdag 29.9 Rea Anner, Helsingfors (repris från 30.6.2014)

Onsdag 30.9 Rea Anner, Helsingfors (repris från 7.7.2014)

Torsdag 1.10 Rea Anner, Helsingfors (repris från 14.7.2014)

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 20.9 Gudstjänst med Andreaskyrkan i Helsingfors. Predikant: Susan Haraldson. Mötesledare: Markus Österlund. Kantor: Jeremy Wong. Körledare: Jeremy Wong och Elna Romberg. Sång: Grupp från gospelkören His Master's Noise och församlingens lovsångsteam. Musiker: Han Shi, violin. Textläsare: Susanna Simberg. Föredjare: Petra Sten och Tor Göte Gull. Vittnesbörd: Tuija Österman.

Söndag 27.9 Gudstjänst med Elimförsamlingen i Kvevlax. Predikant: Magnus Mikander. Mötesledare: Barbro Pörfors. Organist, kantor och körledare: Anna-Stina Strand. Sång: Daniel West. Gudstjänsten spelas in den 20 september 2020.

LOVSÅNG I PEDERSÖRE KYRKA
Lördag 19.9, kl. 19.00
Predikan Boris Salo
Välkomna
Ku kretsen i Pedersöre
Arrangör: Pedersöre församling och KU kretsen

Tv-gudstjänst från Betlehems kyrkan

På söndag 20.9 sänder Yle Fem en gudstjänst med temat Gästfrihet.

Gudstjänsten är ett samarbete mellan Kristuskyrkan, Betlehems kyrkan, Betelkyrkan och Frälsningsarmén Tempelkåren och firas i Betlehems kyrkan i Grankulla.

Eftersom Nordiskt kyrkomusiksymposium inte blev av och vi under våren sände några extra lutherska tv-gudstjänster erbjöd vi nu den här möjligheten till frikyrkligt samarbete. Jag är jättegglad över att de nappade på idén, säger **Lucas Snellman**, ansvarig redaktör för Svenska Yles andakts- och gudstjänstprogram.

I gudstjänsten samtalar **Mayvor Wärn-Rancken** med **Marie Abwe** om Gästfrihet.

För mig är gästfrihet ett sätt att visa Guds kärlek till en människa som jag inte känner, säger Mayvor Wärn-Rancken, pastor i Betlehems kyrkan.

I betraktelsen lyfter **Jani Edström**, pastor i Betelkyrkan i Helsingfors, fram att vi i Guds gemenskap inte längre är främlingar för varandra.

Gästfrihet är både en gudagiven gåva och ett uppdrag. Ibland är vi gäster och ibland är vi värdar. När vi bjuder in varandra till möte får vi samtidigt ta emot välsignelsen att lära känna en annan människa.

Mayvor Wärn-Rancken, Jani Edström och Lucas Snellman är med och ordnar gudstjänsten som har temat gästfrihet.
FOTON: LEIF LINDGREN

I gudstjänsten sjunger **Tomas och Maria Höglund** några sånger till ackompanjement av **Marcus Söderström** på piano.

Gudstjänsten leds av **Tuula Sahlin**, pastor i Kristuskyrkan, och inleds och avslutas med musik av Tempelns hornmusikår.

Jag tycker att det här är

ett bra exempel på ekumeniskt samarbete och hur man kan samlas för att fira gudstjänst och sprida det glada budskapet, säger **Leif Lindgren** som ansvarar för tv-regin i gudstjänsten.

Frikyrklig tv-gudstjänst, söndag 20.9 kl. 12 i Yle Fem.

Pedersöre prosteris kyrkosångskrets r.f. kallas till

ÅRSMÖTE

i Jakobstads församlingscenter
onsdagen 7.10.2020
kl. 18.00.
Stadseenliga ärenden.

Styrelsen

Finlands svenska prästhemsförbund rf.
ÅRSMÖTE

lö 26.9 2020 kl.14 i Hörnan i Johannes församling, Högbergsgatan 10, Helsingfors.
Man kan också delta i årsmötet på distans via teams genom att anmäla sig till mari.puska@evl.fi senast den 24.9.2020.
Länk till årsmötet på distans sänds per email till den som anmält sig.
Stadseenliga ärenden. Välkomna!

ATT LEVA I JESU EFTERFÖLJD

Templet (Frälsningsarmén),
Nylandsgatan 40, Helsingfors
To-fr kl. 19, lö kl. 17 och 19

Talare: To **Kenneth Grönroos**,
fr-lö **Olof Edsinger**, Sverige

Du kan också följa mötena på:
<https://www.facebook.com/groups/273776366226>

TILLSAMMANS I HERRENS TJÄNST

Hösten 2020 besöker SLEF:s ledningsgrupp alla sex distrikt inom SLEF:s verksamhetsområde. Samlingarna innehåller predikan, sång, missionsinformation och möjlighet att tala om olika ärenden som berör SLEF:s verksamhet. Böcker ur SLEF-Medias sortiment finns till salu. VÄLKOMMEN MED!

ONS 23.9 KL. 17.00: BORGÅ (CAFÉ ANKARET)

TI 6.10 KL. 18.00: KRISTINESTAD (FÖRS. HEMMET)

Lösningfokuserad kristen terapeut - utbildning 80 sp

börjar i Tammerfors 20.-21.11. 2020 och i Helsingfors i januari 2021. Smågruppsundervisningen även på svenska. Läs mera om vår högklassiga, tvååriga utbildning på var webbplats och anmäl dig!

www.kristillinenterapia.fi

KRISTILLINEN TERAPIAINSTITUUTTI
tel. 050 3301905

”Jag är fascinerad av civil olydnad”

En måsinvasion, civil olydnad och lojalitet. Förankrad i hembygdens landskap ställer Ulrika Hanssons debutroman frågan: Vad får man vara tacksam för?

TEXT OCH FOTO: EMELIE WIKBLAD

Det låter alltid lika galet när jag ska berätta om handlingen, säger **Ulrika Hansson**. Men utgångspunkten för debutromanen *Jaktlaget* har förlaga i verkligheten. I flera år terroriserades ett par små sjöar i Terjärv av tiotusen parskrattmåsar som valt att häcka där.

– Allt var nersölat. Ljudet, den här kakofonin, var helt obeskrivlig. Och de som bodde vid sjön var förstås handfallna och olyckliga.

I hennes fiktiva version får några medlemmar i det lokala jaktlaget nog av måsarna och papperskriget och tar saken i egna händer.

»Jag tänkte: hoppas att ingen konfiskerar min dator.«

– Jag är fascinerad av civil olydnad, säger hon och skrattar. Och det är ständigt på tapeten med skarvar och vargar.

Ulrika Hansson är redaktör på Kyrkpressen. Att skriva journalistiskt är något hon gjort länge, men på fiktionens bana gav hon sig in för bara några år sedan. År 2017 skrev hon en novell till Solveig von Schoultz-tävlingen och vann tredje pris.

– Därifrån fick jag inspiration och en puff: Kanske jag kan det här också.

Du hade inte burit på någon författardröm?

– Kanske någon hemlig, skämmig dröm, som

Vad gör du om du får två timmar för dig själv?

– Jag tror det blir en kombination av en promenad, gärna med musik i öronen, och att skriva.

Beskriv den plats där du känner dig mest hemma.

– Dels ett soffhörn, en bekväm och mjuk soffa med min familj omkring mig. Det är också landsbygdsmiljö. Skogar, sjöar, en veranda där det är tyst när jag stiger ut och där man hör en trana ropa på avstånd.

Vilken var den senaste bok som berörde dig?

– Peter Sandströms *Kärleken är ett tamdjur*. Ofta när jag läser både gråter och skrattar jag högt och den som råkar finnas i närheten tvingar jag att lyssna när jag högläser någon passage.

Nämn en sak du skulle vilja kunna göra.

– Får jag säga två? Crawla och spela munspel.

man definitivt inte pratar högt om. Det har jag säkert haft ända sedan barndomen. Jag har alltid varit fascinerad av ord och böcker.

Hon tänker att alla former av skrivande stöder varandra.

– Om jag inte skulle ha jobbat så länge som jag gjort med att intervjua människor och med människomöten tror jag inte att jag skulle ha lika mycket stoff till mitt skönlitterära skrivande.

Miljön för hennes debut var självskriven.

– Jag har alltid varit fascinerad av och väldigt fäst vid min hembygd.

Som många exilösterbottningar kan hon märka att hennes Österbotten på avstånd blir ännu mer mytiskt.

Redan titeln avslöjar att jaktlaget har en central roll.

– Jag är fascinerad av laganda och lojalitet. Man försöker komma överens för att man har samma intresse, fastän man är väldigt olika som typer. Den dynamiken tycker jag är jätteintressant.

Jaktlaget är en manlig miljö. Här utnyttjar Hansson den jargong och det sätt att umgås som hon observerat och marinerats i under sin uppväxt. Att stiga in i huvudet på Bengt, en av romanens huvudpersoner och granne med den måsinvaderade sjön, kändes naturligt.

– Av alla karaktärer i boken så är jag mest lik honom.

Fiktionen lever i en annan sfär än texterna hon skriver i jobbet. – För mig är skönlitteratur lika med frihet, säger Ulrika Hansson. I september utkommer hennes debutroman *Jaktlaget*.

Hon erkänner att själva jakten var ett obekant område.

– Jag har googlat mycket, hagelpatroner och magasinöförlängare. Jag tänkte: hoppas att ingen konfiskerar min dator.

Egentligen började romanen som idéer till två noveller. Den om mäsproblemet och jaktlaget – och en om en olycklig familj.

– När jag började skriva insåg jag att de passade ihop som två pusselbitar.

Den andra huvudtråden utforskar tacksamhet.

– Vi pratar väldigt mycket om att man har ett lyckligare liv om man kan känna tacksamhet. Det tror jag definitivt på själv och jag känner mig allt som oftast ögonblicksvis djupt tacksam. Men vi kan aldrig tvinga någon annan att känna tacksamhet. Jag ser den på ett vis som en gåva. Jag vet inte om vi kan träna oss i tacksamhet. Kan vi ordna en kurs i tacksamhet?

En tacksamhetskurs är ett av de sätt församlingen figurerar i romanen – i en roll som inte är odelat positiv.

– Den ordnade verksamheten framstår inte i så god dager – kanske lite på grund av en kursledare som vill göra det för enkelt för sig.

Samtidigt är det i församlingens serveringsgrupp som Inger, romanens andra huvudperson, finner en gemenskap.

– Om jag nu i efterhand analyserar mig själv är budskapet kanske att med ordnad verksamhet i församlingarna får vi vara väldigt varsamma med människor, vara beredda på att vad som helst ska få komma fram. Samtidigt visar det på det att församlingen inte är mer eller mindre än människorna i den.

Som småbarnsförälder med heltidsjobb – hur har du hittat tid att skriva?

– Det frågar jag mig också, skrattar hon.

Skrivkursen som ingick som pris i novelltävlingen var en avgöranden faktor, den gav nytt perspektiv på vad det innebär att ha tid att skriva. Har du tio minuter? Då tar du tio minuter.

– Det var en aha-upplevelse, man kan faktiskt göra det som om man har en träningsapp till exempel. Man gör sina sit-ups – varför inte skrivande?

Så när barnen lagt sig, då skrev hon.

– Ofta väldigt sent. Ibland när jag kom in i något skrev jag tills jag nästan slog huvudet i skärmen. Jag märkte att jag trivdes med att ha en parallell verklighet att stiga in i.

När bokdebuten blivit verklighet upplevde hon ett tag den tomhet som kan förknippas med att nå ett mål man strävat mot länge.

– Jag tänkte: Nu har jag skrivit mitt sista skönlitterära ord. Det kändes skrämmande och ledsamt. Jag är inte en sådan person där berättelserna bara flödar.

Men efter ett tag började små försiktiga idéer och tankar knoppas igen.

KOLUMN

**JOHAN
SANDBERG**

Den svenska smärtan

JAG MINNS INTE att jag någonsin skulle ha haft några större problem att göra mig förstådd på finska. Perfekt har min finska aldrig varit, långt ifrån. Min godhjärtade finsklärare i mellanskolan var specialist på att ge femton centimeter långa minustecken efter femman han gett när han bedömde mitt prov. Jag förstod att det var så nära underkänt att ribban fortfarande darrar. Däremot kunde jag mäta mig med vilken klasskamrat som helst när det gällde att ta sig fram på finska i Helsingfors, där jag växte upp.

Fortfarande tycker jag om att tala finska. Det är ett mångfacetterat språk där man kan välja mellan att säga saker enkelt eller trassla till det ordentligt.

Men nyligen har jag gjort en ny upptäckt: jag vill inte tala finska i alla situationer. Och då talar jag om situationer där man är som mest utlämnad, inom vården.

»Det visade sig nämligen att det finska ordet för smärta, kipu, var helt bortblåst ur min vokabulär.«

JAG GENOMGICK nyligen en operation, modell stor. När jag väcktes efter operationen var jag omgiven av vårdare. En av rösterna presenterade sig på svenska. Jag tror jag svarade högmödigt att finska också går. Men under de närmaste timmarna på intensivens var det den svenska vårdaren jag tydde mig till.

Det visade sig nämligen att det finska ordet för smärta, kipu, var helt bortblåst ur min vokabulär. Det kom på svenska och det kom på engelska, men inte på finska. Smärtan, på svenska, var det enda som fyllde mig. Jag blev förstådd, men varje gång den svenska bekräftande rösten saknades hann jag uppleva några skräckslagna sekunder innan jag förstod att vårdarna förstätt. Rösten besparade mig den obehagliga känslan av att det kom an på mig att hitta på omskrivningar eller synonymer på kipu innan jag fick känna den belönande, smärtstillande medicinen verka.

NÅGRA DAGAR SENARE, när ambulansen som kör mig till Vasa närmar sig Centralsjukhuset, blir jag påmind om diskussionen om dess omfattande jour. Redan då insåg jag det absurda i att sjukhuset först blev förbisett. Då försökte jag föreställa mig hur jag skulle reagera själv i en utlämnad vårdssituation. Nu vet jag, för jag har varit där. Hur ska då inte de som har en mer avlägsen relation till finskan än jag uppleva det? En fulljour i Vasa var det enda rätta! Allt annat hade varit fullständig galenskap.

Johan Sandberg är redaktör.

Förr höll man nästan alltid en visning av en död anhörig före begravningen. Sjukhusprästen Katarina Gäddnäs säger att visning av den döda fyller en funktion.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**

PERSONEN ÄR BORTA – KVAR FINNS ETT SKAL

– Det kräver ett aktivt beslut. Man måste ringa sjukhuset eller begravningsbyrån för att få en visning av en död människa, säger sjukhusprästen **Katarina Gäddnäs**.

Ibland har människor inte behov av en visning av den döda.

– De har kanske varit med just innan den anhöriga har dött. Men speciellt om det har gått plötsligt kan det vara viktigt. De mest gripande gångerna är när någon har dött i en olycka, då kan det behövas flera visningar eftersom chocken är så stor.

Katarina Gäddnäs brukar alltid samla alla som ska vara med i ett annat rum först.

– Jag brukar alltid gå och titta hur den döda ser ut. Finns det fläckar, spår av återupplivning? Sjukhuspersonalen gör de döda så vackra som det bara går.

– Förr band man alltid upp hakan. Nu är det inte lika vanligt, och då kan hakan ramla ner. Jag brukar förklara för de anhöriga ”nu ligger den döda i kistan”, så att man inte går in i ett rum i tankarna, och överrumplas av den döda.

Förr var det vanligt att hålla visning för alla anhöriga.

– Det är ovanligt nuförtiden i Finland att se den döda utanför familjen. Men i Sydeuropa och andra delar av världen är det helt naturligt.

Katarina Gäddnäs tycker att vi i Nordeuropa har den mest utarmade kulturen kring döden nu för tiden.

– Jag har varit med om att skicka en änking till ett tomt hus. Det ska ingen behöva vara med om.

Lära sig att förhålla sig till sin död

Under renässansen väcktes tanken att man skulle lära sig att förhålla sig till sin förestående död.

– Men nu har vi tryckt undan den. Det har bland annat att göra med ungdoms- och skönhetsideal. Döden har blivit institutionaliserad. Den är borta från vårt vanliga liv. Dö-

Katarina Gäddnäs har varit präst i två år.

– Men jag började läsa teologi genast efter gymnasiet med inriktning på att bli sjukhuspräst. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

den sker oftast på sjukhus.

Förr hade man handikappade människor och sjuka människor hemma.

– Och man fick på något sätt hantera att människor dog hemma. Man hade tydliga ritualer, man tände ljus, öppnade fönstret.

Man tvättade vackert och fick ta avsked i hemmet. Barn kom och gick. Det är klart att det är sorgligt och hemskt, men människor fick chans att möta den goda döden.

Ännu idag är det vanligt att tända ljus och öppna fönstret som en ritual.

– Men på sjukhusen har man elljus idag. Ibland går ganska mycket energi åt till att lugna anhöriga som är arga på elljusen!

Det finns sjuksköterskor som är väldigt duktiga på att hantera döden och de som inte tycker om det alls.

– Det krävs inte så mycket. Det är inte raketvetenskap, men det krävs att du stannar upp och är närvarande i stunden.

Döden är skrämmande

Katarina Gäddnäs sticker inte under stolen med att döden är skrämmande.

– Döden är ju skrämmande! Jag förhåller mig till den varje dag, och skillnaden mellan liv och död är bara en tunn slöja.

Det jordiska livet är slut, för alltid. Det är hemskt, även om vi förstås har stor tröst i vårt kristna hopp.

– Jag har blivit förvånad över hur stark den känslan är även hos mig som är präst: hur definitiva och sorgliga det är.

– Att vårt liv är ändligt gör att det är så värdefullt. Jag tänker att vi borde ha den synen på döden lite mera, så att vi kunde förbereda oss inför den.

Det är lite som att vara barnmorska, men åt andra hållet. Det finaste och heligaste stunderna är när ett barn föds och när människan dör. De är gränsupplevelser.

Katarina Gäddnäs beskriver hur romanfiguren Stormskärs Maja måste sitta vid en förlösning och en dödsbädd för att hon ska få gifta sig och få flytta ut.

– Det tycker jag är så vackert. Det hör till en vuxen människas kunskap. Jag skulle önska att vi hade lite av det kvar.

Vi gör barnen en björntjäst

Katarina Gäddnäs uppmuntrar människor att ta med barn på en visning av en död eller till en dödsbädd.

– Det är vårdnadshavarna som känner barnet bäst som ska avgöra. Men generellt är jag övertygad om att barn som får se en död människa, i sällskap av en trygg vuxen, får en viktig erfarenhet.

»I hemmet fick människor en chans att möta den goda döden.«

ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Vi vill skydda barnen, men egentligen gör vi demen björntjänst. Det är vår uppgift att leda barnen in i det som det är att vara människa.

Barnet behöver också ha en vuxen som inte är i akut sorg med på visningen.

– Om man sörjer mycket kan man inte ta ansvar för barnets känslor. Jag som präst kan till exempel vara med och hjälpa till med det.

Om barnet är mycket ängsligt och inte vill, så ska vi aldrig tvinga.

– Det är den som känner barnet som vet vad vad barnet klarar av. Vi är individer och vi har olika bagage.

– Om jag har en sådan roll att jag kan vara där för barnet brukar jag gå ner på knä redan vid dörren, så att jag ser ur barnets synvinkel. Det kan vara ganska tryggt att man ser bara lite.

Dörren får stå öppen, så att barnet genast kan gå ut om det inte orkar och vill.

Småbarn på mellan tre och tio år orkar inte se så länge.

– Så börjar man sedan prata om något helt annat, prutt och bajs eller superhjältar – det är så vår hjärna fungerar. Den skyddar oss genom att dissassociera.

Röra vid den dödas hand eller kind

Ibland kan Katarina Gäddnäs prata till den

döda eller om den döda.

– Så att det inte blir så att det ligger något hemskt i mitt i rummet. Alla vuxna är också lite skärrade.

Sedan kan hon röra vid den dödas hand eller kind, så att barnet och de vuxna ska förstå att det inte är farligt.

– Vad jag säger spelar mindre roll, det som spelar roll är hur jag är med min kropp.

Hon har aldrig varit med om att barn har blivit rädda.

– Men det finns barn som är ängsliga. Det är inget tvång att gå på en visning. I sex-sjuårsåldern har barnet extra mycket existentiell ångest. Men det där vet föräldrarna ofta väldigt bra.

Ibland kan vuxna tänka att ett barn stod för nära en anhörig, till exempel en mormor.

– Men då tycker jag att det bara är bra att se mormodern. Det blir så tydligt då. Den döda ser så lugn ut. Nästan alla använder uttrycket ”det är bara ett skal”. Personen är borta. Det är en viktig kunskap om döden.

*»Barn är inte så förutsägbara.
Det lättar upp för alla inblandade.«*

Hur litet kan ett barn vara?

– Det är svårt att säga generellt. Jag har haft med treåringar och det har funkat helt bra. Det som är så fantastiskt med barn är att de står för hoppet och livet. Och de är inte så förutsägbara. Det lättar upp för alla inblandade.

Många tänker att en avlägsen släkting är någon barnet inte har en relation till.

– Men barnet får då möjlighet att se en död människa, utan att det är så känsloladdat. Sedan när den dagen kommer att en nära person dör, då har barnet tränat.

Det är samma sak när ett husdjur dör.

– Det är också träning. Sorgen kan vara otroligt stark, men den går över lite fortare.

Hantera livets mörka sidor

Barn behöver lära sig att hantera livets mörka sidor.

– Vi vill så gärna skydda barnen, men döden är en del av livet. När man skär bort det som är jobbigt, tar man bort livets djupdimension från barnen.

– Då blir lyckan och glädjen också grundare. Att se en död människa är en kunskap som inte går att förmedla på något annat sätt.

Katarina Gäddnäs har märkt att de som är mest rädda är tonåringar.

– Jag vet inte vad det beror på. Kanske att de är på gränsen till vuxna, och pressen att de borde hantera det här som en vuxen. Samtidigt är det så att en tonåring kanske inte har en färdigt formulerad livsåskådning.

Ibland händer det att en tonåring eller vuxen inte kan bestämma sig för att om hen vill eller inte vill.

– Man ska inte ha skuldskänslor. Det är inte ens plikt att gå in i rummet. Människor känner så mycket skuld för onödiga saker, allt vi kan göra för att lyfta bort skuld är bra.

Bördan väger mindre när man är två

I många år kunde Nina Lindfors andas ut bara om veckosluten – då kom ingen post, och hon slapp högarna av obetalda räkningar och indrivningsbrev. Nu har hon ett år kvar av den skuldsanering som ska göra att hon äntligen kan slappna av. Men vägen har varit mörk, och utan stöd från församlingens diakoniarbetare Taina Sandberg hade hon inte orkat gå den. De brukar mötas på Ninas favoritplats: i skogen.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
FOTO: **NINA LINDFORS**

Vi viker in på en stig, klättrar upp förenslutning. Vi är omgivna av höga tallar. Här, i skogen, mår Nina Lindfors bra. Det är också här hon promenerar tillsammans med församlingens diakoniarbetare Taina Sandberg, som blivit hennes viktigaste stöd då livet varit som mörkast.

I tio år har Nina Lindfors levt i en utdragen kris. På grund av svåra livsomständigheter hamnade hon i ekonomiskt trångmål och ansökte om skuldsanering. Flera gånger fick hon ett nej – hon arbetar som fotograf och hennes inkomster är så oregelbundna att skuldsanering inte var en möjlighet förrän hon gick i pension. För två år sedan kom äntligen det besked hon längtat efter: hon fick treårig skuldsanering.

– Nu har jag klarat två år med väldigt lite pengar och har ett år kvar. Sedan får jag ta emot hela min pension. Allt det som varit är putsat och borta.

I många år kände hon skam över att det gick som det gick.

– Alltid när det blev fredag kväll kunde jag pusta ut: två dagar utan räkningar och utmättningsbrev. Jag fick vila från fredag kväll till måndag morgon.

När hon först fick nej från skuldsaneringen kände hon skam. Var hon så dålig att hon inte ens kunde få skuldsanering?

– Och när jag sedan blev pensionerad och fick en ny tid till skuldrådgivaren fick jag träffa en så otroligt fin rådgivare. Hon sa: Menar du allvar? Det här kommer inte att bli lätt. Och jag sa: Absolut.

– Jag berättade också för henne om skammen jag kände, och genast när jag fått det ur mig kändes det bättre.

Givande, men tungt

Medan hon kämpade med sin skuldbörda och indrivningsbrev nådde flyktिंगvägen Finland. Nina Lindfors engagerade sig, skaffade jurister och arbetsplatser till flyktingar hon lärt känna, och fick vara med om många dop – flera av dem hon haft kontakt med ville nämligen konvertera till kristendomen. I de sammanhangen träff-

»Det är motståndet som leder till lidande. Om du kan ändra på något i ditt liv så ändrar du på det, men kan du inte det måste du acceptera det i stället.«

i mars. Jag talade i kristelefonen nätterna igenom, så dåligt mådde jag.

I det skedet tog hon kontakt med Esbo svenska församling. En diakoniarbetare kom hem till henne och lyssnade till hennes berättelse, och sedan blev hon uppmanad att kontakta diakonen Taina Sandberg i samma församling. Taina har sedan dess varit ett orubbligt stöd för henne i de mörka stunderna – men också en vän.

– Jag kände att hon var någon som lyssnade på mig utan att ge goda råd och utan att döma. Med hennes och medicinens hjälp kom jag på benen igen – men det var en lång process.

Hur ska jag leva mitt liv?

Förra hösten var särskilt tung och svår. Nina Lindfors bror hamnade på sjukhus för terminalvård, själv tvingades hon flytta. På dagarna satt hon vid sin brors dödsbädd, om nätterna packade hon.

– Min bror var alkoholiserad och vår relation var komplicerad, men i hjärtat var han så god och jag var så frustrerad över att inte kunna hjälpa honom.

Senare samma höst fick hon veta att hon hade glaukom i vänstra ögat och att synfältet krympt – och för henne som jobbar som fotograf är synen otroligt viktig. Det var ett tungt besked.

– I samma veva dog min bror och det var begravning och flytt – då var jag ofta hos Taina.

Vid årsskiftet tänkte hon: *Nu* ska det bli ett bra år! Då bröt coronapandemin ut.

– Jag hör till en riskgrupp och jag visste att om jag blir sjuk riskerar jag att dö. Det var så svårt för mig att acceptera att mitt liv kommer att förändras totalt på grund av epidemin. Jag hade också stor ångest över mina barn och barnbarn.

Hon kämpade med att acceptera sin egen dödlighet. Hon minns något hennes moster sa: Pitää vaan tottua. (Man måste bara vänja sig.)

– Hur lever jag mitt liv? Ska jag förstöra det eller göra något gott av det? Det kändes som om jag hade ett berg framför mig, men på något sätt vande jag mig. När jag gick i skogen och mötte människor som gick fem stycken i bredd blev jag så irriterad över att tvingas kliva ner i diket. Och sedan fattade jag att när jag blir arg förstör jag bara min egen stund i skogen. Kanske jag kan titta på molnen och lyssna till fåglarna i stället?

När jag förlåter befriar jag mig själv

Under de svåra åren med penningssvårigheter, stress, sjukdom och depression har hon fått mycket stöd av sönerna med familjer och av sina vänner. Men hon har varit rädd för att belasta familj och vänner för mycket, och då har hennes räddning varit skogen, som alltid finns där – och Taina.

– Till och med coronaepidemin ledde till något gott i mitt liv eftersom den tvingade mig att se min egen dödlighet i ögonen.

Diakoniarbetaren Taina Sandberg i Esbo svenska församling har varit ett viktigt stöd för Nina Lindfors.

Hon har lärt sig att när man accepterar sin situation – vilken den än är – lättar det.

– Det är motståndet som leder till lidande. Om du kan ändra på något i ditt liv så ändrar du på det, men kan du inte det måste du acceptera det i stället. Att streta emot – det är det som gör dig galen.

Under de tio senaste åren har hon också lärt sig något om förlåtelsens kraft.

– Det kan handla om att förlåta sig själv, eller om att förlåta någon annan. Att inte förlåta är också ett slags motstånd – och då är det bara jag själv som lider av det. Då har jag valt lidandet. Vill jag det? Nej, för min egen skull vill jag förlåta. Då befriar jag mig själv. Jag vill inte bli bitter, och jag vill leva livet fullt ut.

En av de starkaste och vackraste stunderna hon varit med om skedde vid hennes brors dödsbädd. Han trodde hela tiden att han skulle få åka hem, men hans dotter lyckades förklara för honom att det inte fanns något man kunde göra. Hans sjukdom var obotlig: han skulle dö.

– Han låg helt tyst en lång stund, och sedan såg han mig i ögonen och sa: Förlåt, jag har måkat. Och jag sa: Inte har du gjort det, inte behöver du be om förlåtelse av mig! Det gjorde så ont i mig, men det var också så vackert. I den stund han visste att han skulle dö bad han om förlåtelse.

Forts. på följande sida. ►

fade hon många präster som hängivet kämpade för att flyktingarna skulle få stanna i Finland.

– En gång råkade jag berätta om mina egna svårigheter för en präst, och han sa: Varför kontaktar du inte din församling och ber om hjälp?

Vid det laget var hon svårt utmattad av att så länge ha kämpat med sin ekonomi – och av allt det arbete hon gjort för dem som sökte asyl i Finland.

– Det var givande, men det var också fruktansvärt tungt. Det var katastrof efter katastrof, dag och natt. I februari 2018 fick jag veta att jag skulle få skuldsanering, och veckan efter det brakade jag ihop.

Allt var svart och tungt. Hon bokade tid till hälsocentralen och berättade att hon slutat sova, att allt kändes svart och att hon hade självdestruktiva tankar – och blev erbjuden melatonin. Hennes söner blev så oroliga att de betalade för en privatläkare som diagnosticerade henne med svår depression och skrev ut depressionsmedicin.

– Men när jag skulle beställa tid till en mentalsköterska fick jag tid i maj – och det här var

Hur har du förvandlats av allt du gått igenom under de senaste tio åren?

– Jag tänker att svårigheter och motgångar egentligen är gåvor. Det finns alltid en chans att växa. Mitt i svårigheten förstår jag inte vad den leder till, men när jag kommer framåt lite och hittar tilliten igen ser jag vilken gåva den varit, och att den hjälpt mig att växa och förstå både mig själv och andra och livet bättre. Motgångarna har också hjälpt mig att hitta min kontakt till en högre makt – något som finns i varje människa men som vi så lätt tappar bort.

Hon minns något som hände när hon gjorde en skogspromenad senast. Hon stannade upp och tänkte att hon aldrig sett något så vackert förr.

– Det är ju helt fantastiskt! Jag ser mycket mer nu, mina ögon är öppna och det gör mitt liv rikt.

Under de senaste åren har hon också lärt sig att förlåta sig själv.

– Jag vill ha medkänsla för mig själv också. Jag är mänsklig och vi gör alla misstag, och vi lär oss genom dem. Man kan göra samma misstag två gånger – men helst inte! Särskilt inte om det är stort ... Jag har till exempel lärt mig att jag varit alldeles för blåögd.

Nina Lindfors vill också känna medkänsla för sig själv. – Jag är mänsklig och vi gör alla misstag, säger hon.

Är inte rädd för ensamheten

Just nu känns framtiden ljus. Om ett år en skulderna borta, och hon kan leva ett mer normalt liv.

– Så länge skuldsaneringen pågår behöver jag stöd, och jag är så tacksam över det stöd jag haft i Taina. Jag vill inte lägga fler bördor på mina barn – när vi träffas här i skogen gör vi roliga saker tillsammans. De kan inte vara mina terapeuter. Men jag måste sköta min egen bit, ta hand om mig själv och min psykiska och fysiska hälsa.

Skogen i närheten av hennes hem i Olars i Esbo är det ställe hon återkommer till. Hon har fotograferat där om natten och tidigt på morgonen, hon har sina favoritställen, gläntor där hon vet att hon oftast får vara i fred.

– När jag var barn tillbringade jag alla mina somrar på en holme i Sibbo skärgård. Där lekte vi ute i naturen. Det blev en del av mig att ligga på berget och titta på en myra, att iaktta naturen och få kraft av den. Och havet älskar jag över allt.

Hon har periodvis tillbringat mycket tid på Kökar på Åland.

– Där blev jag av med min rädsla för mörker och för vara ensam och hittade ett lugn i mig själv. Det var en stor fördel för mig när coronaepidemin bröt ut: jag var inte rädd för ensamheten.

Vad drömmer du om?

– Jag drömmer om ett coronavaccin och kanske någon medicin som ska bita på sjukdomen. Så drömmer jag om att jobba, att få göra det jag älskar. Jag vet att jag är bra!

Hon talar också om sin tillit till det hon kallar ”en högre makt”.

– Nere i depressionen tappar man tilliten. Men nu när jag har jobbat med mig själv har jag fått uppleva mirakel efter mirakel.

KUNGÖRELSE

KYRKAN I ESBO⁺

Esbo kyrkliga samfällighet

Skötseln av nedan nämnda familjegravar på Esbo kyrkliga samfällighets begravningsplatser har försumrats väsentligen. Direktören för fastighetssektorn i Esbo kyrkliga samfällighet har i enlighet med gemensamma kyrkorådets delegeringsbeslut beslutat med stöd av 17 kap. 5 § kyrkolagen ålägga gravrättsinnehavaren av varje nedan nämnda grav att iståndsätta graven inom ett år räknat från nedannämnda datum. Gör han inte det, kan gravrätten förklaras förverkad.

För att uppfylla skötselplikten räcker det med att man ombesörjer den allmänna skötseln av graven (= skötseln av gräsmattan eller grusytan på graven samt vid behov en uträtning av minnesmärket och eventuella kantstenar). Genom att enbart hämta blommor till graven, vilket är frivilligt, uppfyller man inte förplikelsen gällande gravskötsel.

Instruktioner gällande iståndsättningen och skötseln av graven ges på begäran av arbetsledarna på begravningsplatserna. Dessa är i regel anträffbara på begravningsplatserna vardagar kl. 7.30–14.30 fränsett lördagar samt per tfn 09 80 501, säkrast kl. 13–14.

Esbo kyrkliga samfällighets gravskötselfond åtar sig skötsel av gravar. Ytterligare information ges på gravkontoret tfn 09 8050 2200. Gravkontoret är öppet mån.–tis. kl. 9–15 och ons.–tor. kl. 9–12.

Ärendet har delgivits i dag också med en på vederbörande gravar utsatt kungörelse.

PÅ KAPELLETS BEGRAVNINGSPLATS

Avdelning: grav

A: 55 B: 106 E: 79, 125, 131, 133 H: 77, 137, 150, 160, 179
I: 12, 39, 78 K: 77 L: 11, 25, 30, 55, 92, 116, 152, 155, 158
M: 50 O: 19 P: 85, 137 B1: 119

PÅ KYRKANS BEGRAVNINGSPLATS

Avdelning: grav

A: 6, 27, 42, 57–58 D: 5, 14, 20, 78, 96, 193, 215, 224, 244, 268
F: 4, 5, 9, 44, 48, 70, 87, 111, 165, 174, 211, 213, 222 H: 8, 77 K: 4, 14
L: 9, 28, 41, 82 E: 22, 44, 51, 60, 84, 102, 119, 130, 144, 155, 195, 208, 222
G: 20, 36, 72, 108, 147, 166, 198, 274 I: 13, 22, 63, 73, 80, 100, 116
O: 5, 30, 71, 110 T: 23, 26, 33, 34, 35, 40, 45, 126, 130, 139 S: 34, 39
N: 5, 6, 67 P: 13, 26, 53, 116 U: 23, 24, 40, 60, 63, 79, 120, 122, 128, 135, 149,
217, 198, 200 V: 2, 15, 49, 94, 100, 143, 153, 154, 164, 176 W: 40, 42, 46, 99,
104, 121 Z: 19, 26, 100 X: 42, 59, 72, 75, 85, 157, 164 Y: 38, 63, 64, 88
Å: 1, 2, 3, 38, 46, 114, 140, 146, 159, Ä: 46, 57, 97, 132, 189, 207, 208, 215,
226, 239, 259, 260, 261, 262, 285, 295, 313, 339, 343, 352 Ö: 10, 22, 53, 70, 80,
85, 91 A1: 25 C1: 38 D1: 56 F1: 86

PÅ KLOCKARMALMENS BEGRAVNINGSPLATS

Avdelning: grav

C: 4.12 H: 7.16 H: 9.12 H: 10.4 H: 11.26 H: 13.19

Rättelseyrkan riktad till gemensamma kyrkorådet får lämnas in av den som beslutet gäller eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Besvärstiden är 14 dagar och adresseras gemensamma kyrkorådet, PB 200, 02771 Esbo. Ett fullständigt utdrag ur gemensamma kyrkorådets beslut i denna fråga utfärdas av Esbo kyrkliga samfällighets ämbetsverk, tfn 09 80 501.

I Esbo 17.9.2020

KUNGÖRELSE

KYRKAN⁺ I ESBO

Gemensamma kyrkofullmäktige i Esbo kyrkliga samfällighet sammanträder onsdagen den 23 september 2020 kl. 18.00 i Esbo stads fullmäktigegård, Esbogatan 5.

Ärenden

1. Karkkilan seurakuntas anslutning till Esbo regionala centralregister
2. Vihdin seurakuntas anslutning till Esbo regionala centralregister
3. Sjundeå kyrkliga samfällighets anslutning till Esbo regionala centralregister
4. Indragning av III kaplanstjänsten i Espoonlahden seurakunta 1.4.2020
5. Indragning av en vaktmästartjänst i Olarin seurakunta
6. Indragning av II kaplanstjänsten i Espoon tuomiokirkkoseurakunta
7. Indragning av en kantorstjänst i Espoon tuomiokirkkoseurakunta
8. Timo Lankinens avsked från medlemskapet i gemensamma kyrkorådet
9. Kyrkostyrelsens interimistiska bestämmelse om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förvaltning under undantagsförhållanden och fastställelse av de beslut som gemensamma kyrkorådet i Esbo kyrkliga samfällighet fattat i enlighet med den nämnda bestämmelsen
10. Utvärderingsberättelsen för år 2019
11. Personalberättelsen för år 2019
12. Boksluten för år 2019
13. Fastställelse av kyrkoskattesatsen för år 2021
14. Anvisningar för beredning av budgeten för år 2021 och verksamhets- och ekonomiplanen för åren 2021–2023
15. Köpanbud gällande vandrartugan i Kurkijärvi
16. Försäljning av ett markområde i Kyrkparken
17. Försäljning av ett markområde i Harbacken

Esbo 8.9.2020

Heikki Sorvari

Ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige

www.kyrkpressen.fi

Handarbetsaffär Brita

Köpmansgatan 3
21600 Pargas

tel. 041 5392512

kytli.fi

SKYLTVERKSTAD

Skytlar i:
-Trä
-Plast
-Mässing
-Aluminium
-Skyllhängare

www.kytili.fi / tel. 050-56 32 700

Kytilipaja kytli.fi - Skogsgränden 6B, Larsmo

VI UTFÖR FÖLJANDE ARBETEN:

- Målning av fasader
- Inomhusmålning av tak och väggar
- Spacklingsarbeten
- Tapetsering
- Kakelarbeten

Tel. 040 417 9350

Marina Lassfolk

Tel. 040 702 1014

Marica Ingves

malerifx@hotmail.com

Lappfjärd

Följ oss på Facebook:
M&M Målerifx Öb

Vill du vara med och göra Österbotten livskraftigt?

STÖD SVENSKSPRÅKIG HÖGSKOLEVERKSAMHET

Donationer och testamenten: Kontakta tf VD Kjell Blomqvist,
tel. 050 5575 180, Vasaspl. 16, Vasa
www.hogskolestiftelsen.fi Tillstånd för penninginsamling RA/2018/1137

Barman Anders FMA

- * Diamantborrning och sågning
- * All byggnadssanering

040 728 7339

Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

Transport Kennet Westerlund

* jord * flis * krossgrus * träpellets i säckar eller lösvikt
* jordbrukskalk 0500-266 178 Taklax

Byggnadsarbeten

BYGGFIX

Utför även dränerings- och
regnvattensarbeten för byggnader

Bygg.ing. Ulf Österback

0400-867 368 www.byggfix.fi

Vi erbjuder bygg och renoveringstjänster till både privatpersoner och företag!

• Bemanning inom bygg	• Fasad och takarbeten
• Nybyggnationer	• Fönster och dörrbyten
• Ombyggnationer	• Målning och tapetsering
• Plattsättning	• Badrums arbeten
• Terrasser och bryggor	• Golvläggning
• Renoveringar	• Inrednings arbeten

Tag kontakt för gratis översyn
och kostnads kalkylering!

Oy **RSW** Ab
Rakennuspalvelu • Byggtjänst

Sixten Wester 0400 357 931
sixten.wester@rswbyggtjanst.com

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Nytt från stiftsfullmäktiges sammanträde 3.9.2020

Stiftsfullmäktige som valdes i februari 2020 har 3.9.2020 hållit sitt konstituerande sammanträde i Borgå. Stiftsfullmäktige har behandlat och beslutat om följande ärenden:

Stiftsfullmäktiges sammansättning

De ordinarie prästmedlemmarna i stiftsfullmäktige **Monica Heikel-Nyberg** och **Robert Lemberg** har förlorat sin valbarhet och befriats från sina uppdrag pga. att de valts till andra uppdrag i stiftet. Monica Heikel-Nyberg har valts till prästassessor i domkapitlet och Robert Lemberg till tf. stiftsdekan. Stiftsfullmäktige beslöt att de två suppleanter från samma lista med närmast högsta jämförelsetal väljs till ordinarie medlemmar i deras ställe: kyrkoherden i Finström-Geta församling **Jon Lindeman** och pastor **Sini Aschan**.

Ordförande och vice ordförande

Stiftsfullmäktige valde **Anita Ismark** till ordförande och pastor **Yvonne Terlinden** till vice ordförande för innevarande mandatperiod.

Lekmannamedlem i domkapitlet

Stiftsfullmäktige valde **Magnus Engblom** till lekmannamedlem i domkapitlet och till ersättare **Åsa Eklund** och **Marcus Henricson**.

Samarbete med Ungdomens kyrkodagar

Stiftsfullmäktige har beslutit inleda ett samarbete med Ungdomens kyrkodagar, vilket innebär att ordförande och vice ordförande för Ungdomens kyrkodagar bereds tillfälle att vid stiftsfullmäktiges sammanträde redogöra för besluten från Ungdomens kyrkodagar.

Stiftets verksamhetsplan och budget 2021

Stiftsfullmäktige diskuterade stiftets verksamhetsplan och budget för 2021. Domkapitlet godkände planen och budgeten i juni med stöd av undantagslagstiftning under då rådande undantagstillstånd i Finland.

Initiativ: Toapasset

Stiftsfullmäktige har behandlat ett initiativ från Ungdomens kyrkodagar 2020 gällande det sk. Toapasset (Finska: Vessapassi). Stiftsfullmäktige uppmanar alla församlingar och samfälligheter i Borgå stift att registrera sina lokaler för toapasset.

Följande sammanträde

Stiftsfullmäktiges följande sammanträde: 18.2.2021, 27.5.2021

Initiativ till stiftsfullmäktige bör vara domkapitlet tillhanda senast 6 veckor före stiftsfullmäktiges sammanträde. Alla initiativ bereds i domkapitlet.

Domkapitlets följande sammanträden: 17.9.2020, 20.10.2020, 10.11.2020, 15.12.2020

Sähköasennukset & Sähkötarvikemyymälä
Elinstallationer & Eltillbehörsbutik

KONTAKTOR

Myllärinkatu 26, 65100 Vaasa

06 3177 900 kontaktor@kontaktor.fi

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- 1700-1800-tals möbler oberoende av skick
- Arabiaporslener, glasföremål från Berga, Sandnäs o. Grönvik
- Övrigt antikt lösöre, hela dödsbon och privata museér

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

Kontant betalning
Varorna
avhämtas.

Ett nät - alla tjänster! TV, Telefoni, Internet mm.

dynamonet
www.dynamonet.fi

Närpesvägen 2, 64200 Närpes. Tfn. 0440 - 22 42 43. E-post: info@dynamonet.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam 23-årig kvinna från Åland, studerar vid H:fors universitet. Söker etta i centrala H:fors (Töölö, Kampen, Rödborgen, Ulrikasborg) fr.o.m. 15.9. Önskad hyra max 720€. Kontakt: linasholm@hotmail.com eller 04573433450/Lina

Skötsam pedagogie magister söker efter en lägenhet i Helsingfors! Min. storlek 25 m2 (gärna med balkong), hyra max. 800€/mån. Är intresserad av områden kring Arabia, Äggelby, Kottby eller närmare centrum. //Anni, tel: 0503285613, e-post: anniparo@gmail.com

Ekonomistuderande söker hyreslägenhet i centrum. Tel: 044 0629476

UTHYRES

Liten möblerad tvåa på Drumsö. Kokvrå, badrum med tvättmaskin. Nära Metro. Hyra 900/mån. Ledig. SMS 0504070205

Har du arbete el. på resa. Jag hyr ut min lägenhet, dygn / vecka. Finns i centrala Närpes. Ring el. sänd e-mail till vivan westerlund. 040/3249844

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Uthyres två rum + kokvrå. på tredje våningen i Ekenäs centrum. Tel. 040 743 9043

Välplanerad snygg etta, 4. vån. i Smedsby, Korsholm. Lugnt hus o område nära centrum. Tel. 0505963936

KÖPES

Önskas köpa eller hyra bostad med 3-4 rum i Borgå centrum. Tfn 0440945978

Köpes bostad i slitet skick. Huvudstadsregionen - inga förmedlingskostnader. 0405797397 Elmer

Önskas köpa bostad (1-2 rum) i bra husbolag i H:fors. Gärna äldre hus med lågt vederlag, större reparationer gjorda. Ta modigt kontakt med förslag. Tel: 044-9495938/Matts

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webb- verktyg som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en servicekostnad på 5€.

LEDIGA TJÄNSTER

Förbundet Kyrkans Ungdom r.f. söker en vikarie för Verksamhetsledaren

på deltid för tiden 1.1 – 31.5.2021. Verksamhetsledaren har det övergripande ansvaret för Förbundets arbete.

Vi förutsätter att du har erfarenhet av kyrkligt arbete och god kännedom om Borgå stift. Du är driftig och lyhörd, har stark social kompetens, god administrativ förmåga och är en bra teamledare. Huvudfokus ligger på planeringen av sommarlägret i Pieksämäki.

Det är en fördel om du är teolog, även annan lämplig utbildning kan komma ifråga.

Vi vill ha din ansökan senast den 23.10.2020 kl. 16.00 på adressen kansliet@kyrkansungdom.fi eller per post till adressen Förbundet Kyrkans Ungdom, Seminariegatan 19, 66900 Nykarleby. På frågor svarar ordf. Vilhelm Kankkonen tel. 0500 841 545 eller verksamhetsledare Leon Jansson tel. 0500 736 088.

www.kyrkansungdom.fi

KYRKAN I HELSINGFORS

Diakonissa eller diakon/Johannes församling

Johannes församling är en diakonal cityförsamling med ca 12 000 medlemmar bosatta i Helsingfors. Församlingen har ett trettioårigt anställda och goda resurser som ger oss möjlighet att utveckla vår verksamhet och förverkliga vårt uppdrag som församling. Johannes församling söker nu en ordinarie diakontjänsteinnehavare på heltid.

Du ingår i ett team på tre personer. Du är intresserad att arbeta för den kristna gemenskapen, vill jobba med förändringsarbete och uppsökande arbete i en dynamisk stadsmiljö. Du vill jobba med olika åldersgrupper. Ett strategisk tyngdpunktsområde är ungdomar och unga vuxna. Vi önskar att du har erfarenhet av att kommunicera på sociala medier.

Du är behörig diakonissa eller diakon enligt av biskopsmötet godkänd examen. Du bör vara konfirmerad medlem av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ha utmärkta kunskaper i svenska samt nöjaktiga kunskaper i finska i tal och skrift. I vårt arbete använder vi främst Office 365 och Status.

Tjänsteansökan görs via rekry.evl.fi/oikotie/#/joblist. Ansökningarna bör vara oss tillhanda senast den 29.9.2020 klockan 16. Intervjuerna sker torsdagen den 1.10.2020 efter klockan 13.00.

Tillträde den 1.12.2020 eller enligt överenskommelse. Vi tillämpar provotid på 6 månader. Lön utbetalas enligt kravgrupp 503.

KYRKOSTYRELSEN†

Kyrkostyrelsen sköter kyrkans gemensamma uppgifter i hemlandet och internationellt, utövar samhällspåverkan genom att föra fram kyrkans budskap och värderingar samt stöder församlingarna i ett föränderligt samhälle.

Vid Kyrkostyrelsen ledigförklaras fr.o.m. 1.2.2021 den ledande tjänsten för ekonomiavdelningen, vilket är en tjänst som

ECKLESIASTIKRÅD

Chefen för ekonomiavdelningen är chef för både Kyrkans centralfond och Kyrkans pensionsfond. Kyrkans centralfond är församlingarnas gemensamma fond ur vilken Kyrkostyrelsens, stiftens och Kyrkans servicecentrals verksamhet finansieras. Kyrkans pensionsfond är pensionsanstalt för kyrkans anställda. Verksamheten av pensionslagen sköts vid Keva, medan kyrkans pensionsfond ansvarar för finansieringen av kyrkans pensionsskydd.

Ecklesiastikrådet, som är avdelningschef för ekonomiavdelningen, har till uppgift att leda och utveckla avdelningens verksamhet samt att vara chef för personalen på avdelningen. Ecklesiastikrådet svarar bland annat för finansieringen av centralfondens och pensionsfondens verksamhet, ekonomiplaneringen, förvaltningen av egendomen och fastighetsväsendet samt pensionsfondens placeringsverksamhet.

Ansökan riktas till Kyrkostyrelsen och lämnas inklusive bilagor via den elektroniska rekryteringstjänsten på adressen evl.fi/rekrytering.

Hela platsannonser och mera information om tjänsten finns på adressen evl.fi/rekrytering.

evl.fi/rekrytering

OPINION

Skicka insändaren till: Kyrkpressen/opinion, Tölötorggatan 2 B vån. 8, 02600 Helsingfors. **E-post:** redaktionen@kyrkpressen.fi. **Glöm inte** namn, adress och telefonnummer. **Standardlängden** för de kortare insändarna är 1 200 tecken. **Redaktionen** förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

Herodias och Herodes

Om skilsmässa

Läste insändaren om Herodias och en lampa började blinka rött!

Kollade i "paddan": Herodias tog skilsmässa från sin halvbror och Herodes skilsmässa från sin fru, och de gifte

sig med varandra. Det var det Johannes Döparen påpekade och fick betala med sitt huvud.

Om någon har en annan åsikt kom fram med den, tack!

ANNELI EKHOLOM, Purmo

Relationen till Jesus

Att bli och vara kristen

Man blir inte kristen om man börjar undvika synd. Men om man har blivit kristen börjar man oftast undvika synd.

Man blir inte kristen om man börjar göra goda gärningar. Men om man har blivit kristen börjar man oftast göra goda gärningar.

Mose lag var kungariket Israels lag, alldeles som romarna hade sin lag. Jesus och lärjungarna anser helt tydligt att man skall följa de lagar som råder i riket (Matt 22:21, Apg 25:8, Tit 3:1). Om lagen förutsätter avgudadyrkan skall en kristen visa civil olydnad (Dan 3:18). Man blir lätt vilseledd att tro att en sann kristen skall ropa efter straff när någon inte följer Mose lag (Luk 6:37). Men det är samhällets uppgift att komma överens om sanktioner och att övervaka laglydnad (ett slags primitiv "syndfrihet"). De kristnas uppgift är att förkunna evangelium och syndarnas förlåtelse (Apg 5:42), vilket inte betyder att om en brottsling konverterar blir hen fri från samhälleliga sanktioner. Ofta är dådet i sig straffet, som elakhet (Ef 4:31; kan också översättas bitterhet) eller tionde budets avund.

Goda gärningar kan inte köpa oss en plats i himmelriket. Vad vi än gör kan vi inte förtjäna oss försoning med Gud (Rom 3:28). Tänk om vi borde göra det, hur kunde vi någonsin kunna veta att vi har gjort tillräckligt många tillräckligt goda gärningar! Goda gärningar är som uppgifter av Herren som frågor:

"Vill du hjälpa mig med detta?" (Ef 2:10). Syftet med dem är att ge oss själva glädje, att få oss känna att vi behövs i Guds värld (2 Tim 2:21). Till modernare nådegåvor hör t.ex. att använda kaffekokare och diskmaskin (1Pet 4:10-11).

Hur blir man då kristen? Det är som att inleda ett kärleksförhållande (Höga v). Varje kärleksförhållande är unikt, men vissa saker brukar hända. Det blir inget förhållande om man inte någon sin träffas, inte ens på internet. Man behöver lära känna varandra. Man skall bli förtjust i Jesus, känna sig trygg med honom och bli övertygad om hans kärlek (1Joh 4:16-19).

En dag uppfattar man att förhållandet inte kan fortgå och fördjupas om man inte berättar allt om sig själv till honom (2 Kor 6:1-2). Att man är ovärdig honom, skäms för sin synd och allt det onda man tidigare har gjort. Vad säger han? Att han alltid vetat det och redan har försonat alla våra brister och att vi därför är fullkomliga i Guds ögon (Ef 1:3-7). Sedan frågar han om man vill vara tillsammans med honom livet ut och älska honom, och låta honom förändra hela livet (Joh 10:10, Ef 2:19) – livet som inte slutar ens med döden (1Joh 5:11-13).

Det bästa med Jesus kärlek är att den aldrig slutar (Klag 3:22-23, Rom 8:35). Vad du än gör väntar han tålmodigt på att få dig tillbaka och till och med söker dig (Luk 15).

KIRSTI RIIPOLA, Nagu

Elektroniska möten bör tillåtas i kyrkan

Coronapandemin har förorsakat en hel del förändringar i hursamhället fungerar. Befolkningen har uppmanats att ta i beaktande sina medmänniskor och minimera riskerna för att pandemin sprider sig i samhället. Under rådande undantagstillstånd bör kyrkan även ta sitt ansvar och skrida till åtgärdsomskyddarsåväl de anställda som de förtroendevalda inom kyrkan. Kyrkofullmäktigemöten får inte bli en smit-tohård under några som helst omständigheter. Detta skadar inte bara dem som är anställda av kyrkan, de förtroendevalda och anhöriga till ovannämnda grupper. Det skadar även samhället i sin helhet.

Jag väddar att Kyrkostyrelsen med omedelbar verkan skrider till åtgärder som resulterar i ett undantagsförfarande när det gäller alla kyrkliga möten. Elektroniska möten bör tillåtas under rådande undantagstillstånd. Detta för att skydda människoliv och hela samhället från coronapandemin.

Vi kan inte vänta på att en ny kyrkolag träder i kraft, då detta eventuellt sker först 2022. Det måste finnas juridiskt hållbara lösningar på detta dilemma. Antingen i samarbete med riksdag och regering, eller genom ett särbeslut från kyrkomötet. Ett kyrkomöte som bör sammankallas utan dröjsmål.

Hur kommer kyrkan att hantera den negativa publicitet som uppstår, om kyrkan inte arbetar för att skydda sina anställda och förtroendevalda från coronapandemin? Risken finns även att fullmäktigemöten, kyrkorådsmöten och församlingsrådsmöten inte blir beslutoföra, då ledamöter med all rätt värnar om sin och sina närmastes hälsa framför deltagande i möten där smittorisken är överhängande.

Våra förtroendevalda har fått sitt mandat av församlingsmedlemmarna. De ska kunna delta i kyrkans demokratiska beslutsprocesser utan att behöva välja mellan hälsa och respekt för valresultatet.

Nu bör kyrkan visa sin handlingskraft och visa att föräldrade strukturer inte får leda till onödigt mänskligt lidande och i värsta fall till att människor mister livet.

JAN-ERIK EKLÖF

Medlem i stiftsfullmäktige i Borgå stift, medlem i gemensamma kyrkofullmäktige i Vanda, medlem i gemensamma kyrkorådet i Vanda, viceordförande för Vanda svenska församlings församlingsråd

TIINA KUJALA

Medlem i gemensamma kyrkofullmäktige i Esbo, medlem i gemensamma kyrkorådet i Esbo, medlem i församlingsrådet i Esbo svenska församling,

Svar till Mårten Streng

Kyrkan har inget inträdesförhör

Mårten Streng skrev en sällsynt anklagande och fördömande insändare mot vår folkkyrka i KP den 6 augusti. Han skrev att "det kryllar av låtsas-kristna i vårt land" och "det går inte att fuska sig in i himlen".

Han angriper hårt biskopar och präster och skrev: "En del biskopar och präster, falska herdar försöker lura oss att tro att allt är okej" och "Dessa lurendrejdare har inte velat eller vågat vara ärliga mot oss. Lyssna inte på dem".

Det som Streng skriver underskrider all anständighet mot stora mängder medmänniskor. Så hårda beskyllningar kan inte få passera utan att påtalas. Jesus betonade att alla är välkomna i den kristna gemenskapen och ingen är utesluten. Utgående från det har vår kyrka inga inträdesförhör och bedömer inte vår duglighet för att få tillhöra den. In-

»Tack och lov har vi inte längre kyrkotukt med skampålar eller fotstockar utanför kyrkan.«

körporten är dopet och trosbekännelsen, men det ställs inte krav på speciella prestationer eller personliga egenskaper.

Kyrkan ska vara inkluderande och inte exkluderande. Den ska betona att alla är välkomna. Det är okej för alla som vill att tillhöra kyrkan. Tack och lov har vi inte längre kyrkotukt med skampålar eller fotstockar utanför kyrkan. Inte heller förhör av präster eller andra utsedda utredare som går igenom vår syndlista och om vi borde uteslutas från kyrkan.

Kyrkans mörka historia och

missgärningar har varit långmen den har med tiden bättre sig i ljusets och kärlekens riktning som förkunnare om kärlekens Gud. Jesus uppmanade oss att inte döma för att inte själva bli dömda med den dom som vi dömer andra. Vidare står det i Bibeln att för att döma rättfärdigt måste den som dömer själv vara rättfärdig och det måttet fyller vi inte.

Man undrar ur vilken position Streng tar sig rätten att utdöma stora mängder kristna för att vara "låtsas-kristna" och för att "försöka lura sig in i himlen". Jesus betonade framför allt nåd, förlåtelse och kärlek. Även den ångerrövar på korset förlät han och utlovade passage för honom till himlen. Det är aldrig för sent.

Förhållandet mellan Gud och en enskild människa har ingen annan något att göra med. Att som Streng döma

och klassificera olika kristnas övertygelse och graden av den är helt förkastligt. Vi ansvarar inte för andras grad av tro eller för andras synder. Det är alldeles tillräckligt att hålla reda på vårt eget handlande och hur vi följer vår kristna tro för egen del. Vår uppgift är inte att peka ut andra för att inte vara tillräckligt kristna eller, som Streng uttrycker det, att döma dem för att vara "låtsas-kristna".

Vi kan väl ändå anta att Streng inte alltför grundligt övervägde sitt hårda utfall mot mängder av kyrkans medlemmar för deras bristande duglighet i trosnivån. Vi har inte alltid våra bästa dagar och eftertanken kan vara för kort ibland.

Kyrkan själv låter även många gånger bli att tänka efter och gör ställningstaganden som skrämt bort många medlemmar. Det har även en

LEDIG TJÄNST

Vill du jobba i den enda svenskspråkiga församlingen i Vanda?

Vi behöver tre nya medarbetare:

barnledare

kaplan

ungdomsarbetsledare

Läs mera om tjänsterna och ansökningsförfarande på www.vandasvenska-forsamling.fi

STENHUGGERI LEVANDER

-nya gravstenar
-gravering
-borttagning av gravsten
-återmontering av gravsten
-förgyllning/försilvring
-rätning
-slipning

EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

del ansett att många enskilda församlingar sysslat med och valt att hellre skriva ut sig. Kyrkan har förlorat en miljon medlemmar och det finns en orsak till att så har skett. Kyrkan förbjuder och förhindrar medlemmar att fritt välja församling. Hade den valfriheten funnits hade förmodligen stora mängder låtit bli att utträda.

Anställda och förtroendevalda gör många försummelser som inte alltid gynnar kyrkans bästa.

BO HOLMBERG, Karis

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Redaktionen i Helsingfors
Tölötorggatan 2 B vän. 8
00260 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktionschef
(ansvarig redaktör)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Emelie Wikblad
tfn 040 831 6836

Redaktör
Christa Mickelsson
040 831 6545

Redaktör
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Redaktör
Erika Rönngård
tfn 040 831 6322

Redaktör
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6788

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@
kyrkpressen.fi

Utgivare:
Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301
158540
BIC: DABAFIHH
Paradbild: Nina Lindfors
Tryck: Botnia Print, Karleby

ANNONS

Annonshittar du på:
www.kyrkpressen.fi
Annonssdeadline torsdag klockan 12 veckan före utgivning.
Annonsförsäljning:
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528
cjcenter@petalax.fi

PRENUMERATIONER

Därför får du Kyrkpressen
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).
Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP.
Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen, prenumeration@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6614
Prenumerationspriser:
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

TVÅ LIV MÖTS

- samtal med Christa Mickelsson och Gustav Björkstrand i Åbo domkyrka

Författarna samtalar med Sofia Torvalds om livs-
mening, lycka
och om att
tampas med
svåra föränd-
ringar.

Välkommen till Åbo dom-
kyrka **tisdagen den 22**
september kl. 18.00!

Fontana Media KP
Åbo svenska församling

CHRISTA MICKELSSON Ett blodkärl som brast

Bara 33 år gammal drabbas journalisten och tvåbarnsmamman Christa Mickelsson av en massiv hjärnblödning. Då hon vaknar upp på sjukhuset är hon förlamad på högra sidan och alla orden är borta.

Den här boken är hennes egen berättelse om vägen tillbaka.

Häftad, 24,90

GUSTAV BJÖRKSTRAND På avstånd ser man klarare - en självbiografi

Gustav Björkstrand har bakom sig en unik karriär bland annat som kultur- och vetenskapsminister, riksdagsman, rektor vid Åbo Akademi och biskop i Borgå stift. I sin självbiografi delar han med sig av minnen ur sitt händelserika liv.

Inbunden, 32,50

www.fontanamedia.fi
tfn 040 831 5897
info@fontanamedia.fi

KURIREN GRATIS RESTEN AV 2019

till **NYA** prenumeranter som betalar
sin prenumeration i höst

TILL SAMMA
FÖRMÅNLIGA PRIS
89€

kuriren
KNUTPUNKT FÖR SVENSKFINLAND ÖVER 60 ÅR

**VI LOTTAR UT
ETT PRESENTKORT**

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett
presentkort à 100 euro till någon av
S-gruppens butiker. Sänd in kupongen
senast 30.11.2020.

JA TACK!

- ☒ JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN
- ☐ För resten av 2020 och hela 2021 för 89 € (inom Norden).
- ☐ Fem (5) provnummer för endast 26,50 €.
- ☐ Ett halvt år för endast 46,50 €.
- ☒ JAG DELTAR I KURIENS UTLOTTNING AV
PRESENTKORTET TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

☐ **Nej tack**, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställnings- och utloppsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv: Kuriren, PB 12, 65101 VASA.

Erbjudandet gäller till 30.11.2020

Kan sändas
ofrankerat
inom Norden
Kuriren betalar
portot

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA

KP 24.9